

Diagnostika školního klimatu na vybrané střední škole

Ing. Vendula Kovářová

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ing. Vendula Kovářová**
Osobní číslo: **H120293**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství odborných předmětů pro SŠ**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Diagnostika školního klimatu na vybrané střední škole**

Zásady pro vypracování:

Vymezení teoretických východisek z oblasti školního klimatu, sekundárního vzdělávání, evaluace školy z pohledu žáků.

Příprava metodiky výzkumné části práce, stanovení cíle výzkumu a výzkumných otázek.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČAPEK, Robert. Třídní klima a školní klima. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2742-4.

GRECMANOVÁ, Helena. Klima školy. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-7409-010-3.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KAŠPÁRKOVÁ, Jana. Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu: konstrukce a aplikace v praxi. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1852-0.

PETLÁK, Erich. Klíma školy a klíma triedy. Bratislava: Iris, 2006. ISBN 80-89018-97-1.

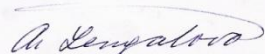
Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Ilona Kočvarová, Ph.D.**

Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **28. ledna 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2015**

Ve Zlíně dne 28. ledna 2015

doc. Ing. Aněžka Lengálová, Ph.D.

děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.

ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 18.2. 2015

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

V bakalářské práci se zabýváme diagnostikou klimatu školy. Zajímá nás, jak se žáci vybrané střední školy ve škole cítí, jak hodnotí interpersonální vztahy mezi spolužáky, kvality učitelů a zda školu žáci rádi navštěvují. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, na část teoretickou a praktickou. V teoretické části jsme shrnuli dosavadní základní poznatky k tématu, které jsme využili v části praktické. Praktická část diagnostikuje klima vybrané střední školy. Ke sběru dat jsme využili kvantitativní metodu, dotazníkové šetření. Následně jsme provedli analýzu dat prostřednictvím popisné a vztahové statistiky. Výsledky práce jsme dále předali na vedení vybrané střední školy, aby mohly být využity v rámci autoevaluace a jako podklad pro případné inovace.

Klíčová slova:

Klima, klima školy, evaluace, klimatický typ, kvantitativní výzkum, dotazníkové šetření

ABSTRACT

We diagnose school climate at chosen secondary school in this bachelor thesis. We are interested in how feel students in this school, how evaluate students interpersonal relationship between classmate, teaching qualities. We are interested in if are students glade to going to school. The thesis is divided into two sections, a theoretical and a practical one. In the theoretical section we sum up elemental knowledges about school climate, which we use in the practical section. The practical section diagnoses climate at choosen secondary school. We applied quantitative method (questionnaire surfy) for collection data. We analysed data through descriptive and relations statistics. We presented results of this thesis to management of school for their possible autoevaluation or potential inovations.

Keywords:

Climate, school chmate, evaluation, climate type, quantitative research, questionnaire survey

Děkuji Mgr. Kočvarové, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za její podnětné připomínky a rady. Děkuji také své rodině, která mi poskytla zázemí a podporu po celou dobu mého studia, a to především v jeho závěrečné fázi.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 KLIMA ŠKOLY	12
1.1 HISTORIE ZKOUMÁNÍ KLIMATU ŠKOLY	13
1.2 TYPY KLIMATU ŠKOLY.....	14
1.2.1 TYPY KLIMATU ŠKOLY PODLE GRECMANOVÉ.....	14
1.2.2 TYPY ŠKOLNÍHO KLIMATU PODLE OSWALDA.....	16
2 FAKTORY, KTERÉ OVLIVŇUJÍ KLIMA ŠKOLY	19
2.1 SPOLUTVŮRNCI TŘÍDNÍHO KLIMATU ŠKOLY PODLE ČAPKA.....	19
2.2 FAKTORY KLIMATU ŠKOLY PODLE GRECMANOVÉ	20
3 SOUČASNÉ PŘÍSTUPY KE ZKOUMÁNÍ KLIMATU ŠKOLY	22
4 METODY ZKOUMÁNÍ KLIMATU ŠKOLY	24
5 SHRNUÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
6 METODOLOGIE VÝZKUMU	29
6.1 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM.....	29
6.2 TECHNIKA VÝZKUMU	30
6.2.1 DOTAZNÍK KLIMA ŠKOLY	30
6.2.2 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÝ PROBLÉM	31
6.2.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A VÝZKUMNÝ PROBLÉM	31
6.2.4 VÝZKUMNÝ VZOREK	31
6.2.5 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	32
7 ANALÝZA DAT A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	33
7.1 HLAVNÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA: JAK HODNOTÍ ŽÁCI CELKOVÉ KLIMA ŠKOLY?	34
7.1.1 VEDLEJŠÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA 1: JAK HODNOTÍ ŽÁCI MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ ŠKOLY?.....	35
7.1.2 VEDLEJŠÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA 2: JAK HODNOTÍ ŽÁCI PERSONÁLNÍ CHARAKTERISTIKY ŠKOLY?	39
7.1.3 VEDLEJŠÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA 3: JAK HODNOTÍ ŽÁCI SOCIÁLNÍ CHARAKTERISTIKY ŠKOLY?	44
7.1.4 VEDLEJŠÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA 4: JAK HODNOTÍ ŽÁCI KULTURNÍ CHARAKTERISTIKY ŠKOLY?	51
7.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM: LIŠÍ SE HODNOCENÍ KLIMATU ŠKOLY Z POHLEDU ŽÁKŮ MEZI CHLAPCI A DÍVKAMI?	53
8 SHRNUÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	55
ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM GRAFŮ	61
SEZNAM TABULEK.....	62

SEZNAM PŘÍLOH.....63

ÚVOD

Pojem klima školy vzbuzuje zajisté v každém jedinci odlišné představy. Někteří z nás si představí budovu školy, jiní si vybaví vyučující, žáky či svoje spolužáky apod. Tyto představy v člověku vyvolávají dojmy, podle kterých školní klima hodnotí. Jedná se tedy o poměrně vágní pojem, který však může za jistých okolností nabývat konkrétních hodnot. Klima školy se stává měřitelným, pokud jsou faktory, jež klima školy ovlivňují, správně nadefinované. Aktéři, kteří se na tvorbě klimatu školy podílejí, by měli tyto faktory znát a zasazovat se o jejich zkvalitňování. Klima školy zajisté ovlivňují také intervence externí. Pozitivní klima školy vede k efektivitě a motivuje k výkonům jak žáky, tak učitele a ostatní zúčastněné. Spousta škol se zasazuje o inovaci materiálního vybavení školy. Klima školy však je také otázkou personálních, kulturních, sociálních kvalit školy. Je nutné pozitivně ovlivňovat všechny faktory, aby klima školy bylo co nejoptimálnější. Pro každou školu je důležité, aby klima školy bylo vnímáno žáky, učiteli, rodiči a jiným personálem pozitivně, protože právě názory zmíněných subjektů jsou šířeny a postupovány dále veřejnosti.

Cílem práce je popsat problematiku klimatu školy a způsoby jeho měření. Záměrem je dále tyto poznatky využít při výzkumu, kdy je našim cílem charakterizovat klima vybrané střední školy. Limitem naší práce je diagnostika klimatu školy z pohledu žáků.

Práce je členěna na část teoretickou a praktickou. V teoretické části jsme zpracovali rešerši literatury k tématu a shrnuli dosavadní základní poznatky o klimatu školy.

V praktické části prezentujeme kvantitativní výzkum, při kterém využíváme kvazistandardizovaného dotazníku určeného pro evaluaci klimatu školy. Prostřednictvím výsledků výzkumného šetření získáváme odpovědi na výzkumné otázky související s cílem bakalářské práce. Dotazníky byly adresovány žákům 1. - 4. ročníku vybrané střední školy. Žáci hodnotili, jak jsou spokojeni s materiální, personální, sociální a kulturní úrovní jejich školy.

Získaná data jsme vyhodnotili prostřednictvím popisné a vztahové statistiky. Výsledky jsme dále interpretovali na vedení vybrané střední školy, aby mohly být využity v rámci autoevaluace a jako podklad pro případné inovace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KLIMA ŠKOLY

Pojem „klima“ pochází z řeckého „klino“, což znamená „sklon“ (Kašpárková, 2007, s. 25). Je snad tolik definic klimatu školy, kolik je osobností, které se tímto tématem zabývají. Sama Kašpárková se ztotožňuje s názorem van de Sijdem, který o klimatu hovoří jako o „ošidném pojmu“. Toto označení volí proto, že každý ví, o co jde, ale nikdo jej však nedovede popsat stejným způsobem (van de Sijde, 1988 cit. podle Kašpárková, 2007, s. 25). Na úvod si představme některé z těchto definic.

Čapek (2010, s. 134) hodnotí klima jako „souhrn subjektivních hodnocení a sebehodnocení účastníků vzdělávání v dané škole, které se týká všech aspektů vzdělávání. Patří do něho jejich vzájemná komunikace a sociální vztahy, stejně tak jejich vnímání prostředí, prožitky a emoce a další sociální a psychické procesy, které děje v této škole vyvolávají.“

Petlák (2006, s. 15) se odvolává na ostatní odborníky, kteří klima školy nejčastěji popisují pojmy, jako jsou: atmosféra školy, duch školy, étos školy, kultura školy, podmínky školy, prostředí školy apod.

Čáp a Mareš (2001, s. 583) říkají, že „klima školy zahrnuje ustálené postupy vnímání, prožívání, hodnocení a reagování všech aktérů na to, co se ve škole odehrálo, právě odehrává nebo má v budoucnu odehrát.“

Oswald a kolektiv (1989) charakterizují klima jako socializační efekt školy. Školní klima vystihuje interakční formy dané školy.

V souvislosti s pojmem klima si charakterizujeme termíny *prostředí* a *atmosféra ve školním prostředí*.

Pojem *prostředí* je na nejvyšším stupni hierarchie pojmů prostředí, klima a atmosféra. Pro-středí zahrnuje aspekty architektonického, ergonomického a hygienického charakteru. Termín *atmosféra* se užívá pro krátkodobé, situačně podmíněné sociální a emoční naladění ve třídě např. v jedné hodině, při maturitní zkoušce, při zkoušení apod. (Čáp a Mareš, 2001, s. 567)

Spousta autorů pojmy „klima školy“ a „školní klima“ považuje za synonyma. Kašpárková (2007, s. 32) také považuje „školní klima“ společně např. s komunikačním klimatem, organizačním klimatem, klimatem třídy, klimatem učitelského sboru apod. za variantu „klimatu školy.“ Naopak, podle Z. Obdržálka klima školy vytváří ustálenější systém vztahů mezi učiteli, žáky a jinými zúčastněnými než školní klima. (Obdržálek, 1996 cit. podle

Kašpárková, 2007, s. 32). Pro potřeby naší práce budeme tyto pojmy považovat za zcela ekvivalentní.

1.1 Historie zkoumání klimatu školy

První výzkumy klimatu školy se objevují již v první polovině 20. století. Problematice se věnovali vědci Spojených států amerických. Konkrétně se jednalo o výzkumníky D. Thomasovou a K. Lewina. Tito autoři považovali za rozhodující faktor pro chování určitých skupin ve školním prostředí styl řízení uplatňovaný učitelem. Různé styly učení byly následně sloučeny do dvou typů, a to chování sociálně integrativní a chování dominantní. Díky praktickým aplikacím bylo zjištěno, že sociálně integrativní chování učitele bývá efektivnější (Lašek, 2001, s. 36). Později se na americké půdě školnímu klimatu věnovali J. Withal, H.E.Mitzel, N. Flander, R.H.Moos, H.J. Walberg, G.J.Anderson. V Evropě badatelé navázali na výzkumy až v 70. a 80. letech. Jednalo se především o výzkumníky z Německé spolkové republiky a Rakouska, a to T. Kahla, F. Masendorfa, H. Dreesmana, R. Bessotha, H. Fenda a F. Oswalda. (Grecmanová, © 2003, s. 75)

Ke zkoumání klimatu školy využívali výzkumníci nástroje, jako jsou např. School climate profile: Profil klimatu školy od Roberta H. Foxe, Ronalda Lipetta a Richarda Schmucka (1974), Klima-Skalen: Škály od Helmuta Fenda (1977), Fragebogen für Lehrer, Schüler und Eltern: Dotazníky pro učitele, žáky a rodiče od Friedricha Oswalda a kolektivu (1989). (Grecmanová et al., © 2012, s. 7)

V České republice se výzkumy objevují v 70. a 80. letech. První výzkumné šetření provedl J. Pelikán a J. Lukeš. Tito výzkumníci rozšířili označení učitelů od sociálně integrativního až po dominantního. Navíc se zaměřili na to, jak žáci reagují na chování učitele a sledovali, jak atmosféru ve třídě ovlivňují všichni vyučující. Následně se ukázalo, že nejde jen o ovlivňování ze strany učitele, ale že se jedná o vzájemnou integraci mezi učitelem a žákem, což dokazují především práce D.M. Medleye, H.E. Mitzela a N.A. Flanderse. (Lašek, 2001, s. 37). Na tuto výzkumnou etapu u nás navazují výzkumy J. Průchy, který se zabýval tím, jaké je učební klima ve třídě a jak jeho vlivem se žák zapojuje aktivně do výuky. (Průcha, 1988, cit. podle Lašek, 2001, s. 37)

První etapou bylo tedy zkoumání klimatu v podobě interakce učitel - žák. Druhá etapa se objevuje v 50. letech a zabývá se interakcí učitel - žák a žák - žáci. Třetí směr není příliš frekventovaný. Podtrhuje totiž jedinečnost lidských vztahů. Pokud záměrem badatele je

tuto jedinečnost podchytil, musí se zaměřit na rozbor a provádět etnografické a zúčastněné pozorování. (Chavéz, 1984, cit. podle Lašek, 2001, s. 37)

V současnosti se zkoumání klimatu školy věnují J. Mareš a S. Ježek (2004), kteří vyvinuli Diagnostiku psychosociálního klimatu školy. Mezi další osobnosti patří H. Grecmanová, J. Kašpárková, J. Lašek, M. Havlíková a řada dalších. (Grecmanová et al, © 2012, s. 7)

1.2 Typy klimatu školy

Klima školy je dlouhodobým jevem, který se postupně utváří. Někteří autoři se snaží školní klimatické typy definovat. Dle našeho názoru má však každá škola své osobité klima, kterým se vyznačuje. Souhlasíme se skutečností, že se najdou podobné rysy, podle kterých se mohou školní klimatické typy dělit. Většinou se jedná opravdu jen o několik základních prvků. Školní klimatické typy rozlišuje Grecmanová (viz kapitola 1.2.1) podle konkrétních hledisek. Pokud však budeme chtít školu označit školním klimatickým typem podle Grecmanové, budeme muset pro zařazení použít hned několik školních klimatických typů. Dělení školních klimatických typů podle Oswalda (viz kapitola 1.2.2) je dle našeho názoru velmi obecné a jen málo škol můžeme k těmto typům přiřadit.

1.2.1 Typy klimatu školy podle Grecmanové

Typ klimatu školy podle kustodiálního a edukativního cíle školy

Školy s kustodiálně určeným cílem činí vše podle předem stanovených pravidel, od kterých se neodchylují. Pro *školy s edukativně určeným cílem* je typická autonomie a kreativita učitelů. Tyto typy škol jsou také významné svojí otevřeností k veřejnosti.

Typ klimatu školy podle míry uniformity a plurality

Ve školách, kde panují formální vztahy mezi učiteli a žáky, hovoříme o *uniformitě*. Na žáky se zde nebere individuální zřetel a projevuje se rutina. *Školy s pluralitním klimatem* se vyznačují individuálním přístupem k žákům a kreativitou.

Typ klimatu školy podle chování učitele v konfliktu se žáky

Rozlišujeme *konzervativní a progresivní klima školy*. V souvislosti s konzervativním klimatem školy hovoříme o omezování práv žáků. Je kladen důraz na disciplínu a zodpověd-

nost. Naopak, jako demokratické lze charakterizovat vztahy při panování progresivního klimatu školy.

Typ klimatu školy podle percepce nátlaku, který vede k přizpůsobení

V souvislosti s nátlakem hovoříme o školách *homogenních a heterogenních*. Homogenní školy se označují jako školy přísné a konzervativní, heterogenní školy se nazývají liberální či progresivní.

Typ klimatu školy podle zájmu o lidi, nebo o pracovní úkoly školy

Jak moc je filozofie školy zaměřena na pracovní úkoly či stojí v jejím popředí zájem o lidi, rozlišujeme 5 typů: (*TYP 1* - velký zájem o lidské kontakty, ale malý zájem o pracovní úkoly, *TYP 2* – velký zájem jak o pracovní úkoly, tak o lidské stránky v životě školy, *TYP 3* – střední zájem o pracovní úkoly školy a také zájem o lidské kontakty, *TYP 4* – malý zájem o lidi, a také malý zájem o pracovní úkoly školy, *TYP 5* – velký zájem o pracovní úkoly, ale malý zájem o lidské kontakty).

Typ klimatu školy podle zaměření na vztahy, postoje a pocity

Osobnostně orientovaný klimatický typ je charakteristický podporou a pomocí žákům, pozitivními vztahy. Žáci v takto orientovaných školách jsou motivováni, rádi se učí a do školy chodí taktéž rádi. Další klimatický typ je *diskrepantní*, přičemž jde o rozdílné vnímání klimatu mezi žáky, rodiči a učiteli. Učitelé klima hodnotí pozitivně, taktéž hodnotí také jejich vztah s žáky, avšak rodiče a žáci to vidí jinak. Klima shledávají jako nepříznivé. Další v řadě je *funkčně orientovaný* klimatický typ, který lze zhodnotit špatnými vztahy mezi učiteli a žáky. Mezi žáky vládne konkurenční boj. Není zde možnost diskuse ů s učiteli. Žáci kritizují tvrdou disciplínu a společně s rodiči posuzují klima jako nepříznivé. Učitelé však mezi sebou vztahy vnímají pozitivně a vztahy s vedením hodnotí průměrně. Poslední je *distanční klimatický typ*. Je charakteristický negativními vztahy mezi učiteli a žáky. Projevuje se osobní distancí mezi učiteli a žáky. Žáci a rodiče hodnotí klima negativně. V tomto případě se shodují s názorem učitelů, kteří klima taktéž označují negativními hodnotami.

Typ klimatu školy podle aplikace výchovných stylů

Jedná se o obvyklé třídění typů na klimatický typ *autoritativní, demokratický a liberální*. Autoritativní typ odpovídá popisu funkčně orientovanému typu. Demokratický typ je obdobou typu osobnostně orientovanému typu a je charakteristický silnou integrací mladých

lidí, skupin i třídy. Liberální typ je obdobou distančního typu. Typická je malá osobní angažovanost učitelů. Má negativní dopad na vztahy mezi učiteli a žáky, avšak pozitivní vztah mezi samotnými žáky.

Typ klimatu školy podle způsobu vedení školy a kontaktu školy s okolím

Následující dělení je založeno na každodenním pozorování života ve školách, na vztazích mezi učiteli, žáky a rodiči. Zabývá se také vedením školy a jeho vztahem k veřejnosti a médiím. První ze čtyř typů je označován jako *škola vedená autokraticky, od života izolujícím způsobem*, přičemž již ze samotného názvu vyplývá, že aktivita zvenčí není žádoucí. Novoty se považují za nepřijatelné a život v takové škole plně určuje ředitel, popřípadě spolu s některými učiteli. Dalším typem je *škola vedená autokraticky, životu blízkým způsobem*. V takovém typu školy má vše pod kontrolou vedení školy. Škola je plně otevřená osobnostem z oblasti výzkumu a vědy, avšak samotné snahy tamních učitelů jsou ihned bojkotovány. Pozitivnější klima panuje u třetího typu, a to *školy vedená demokraticky, od života izolujícím způsobem*, který lze popsat kooperací vedení se žáky, učiteli, rodiči. Negativně se však zde přijímají vztahy s okolím. Posledním typem je *škola vedená demokraticky, životu blízkým způsobem*, kde probíhá spolupráce a komunikace mezi všemi zúčastněnými. Škola je okolí otevřená, hledá nové podněty výuky, osobnosti, které by škole mohly být prospěšné. V těchto školách se často organizuje projektová výuka.

Typ klimatu školy podle autentičnosti chování členů organizace

V této typologii dělí školy na školy s *otevřeným a uzavřeným* klimatem, přičemž nejvýznamnější charakteristikou otevřeného klimatu je autentičnost chování všech účastníků života školy. Naproti tomu, uzavřené klima se vyznačuje apatií všech členů. (Grecmanová, 2008, s. 75- 89)

Typ klimatu školy podle míry spokojenosti učitelů

Následné dělení převzala Grecmanová od H.Fenda, který rozlišil školy s *vysokou spokojeností učitelů a školy s nepatrnou spokojeností učitelů*. (Fend, 1988, cit. podle Grecmanová, 2008, s. 89)

1.2.2 Typy školního klimatu podle OSWALDA

F. OSWALD se svým pracovním kolektivem zkoumá školní klima z pohledu toho, jak se ve škole cítí, žáci a učitelé, jak vychází učitelé s ředitelem navzájem. Zajímá se také o sku-

tečnost, jak školu hodnotí rodiče. Podle těchto kritérií definuje následující typy školního klimatu:

Funkčně orientovaný klimatický typ (autoritativní školní klima)

Je charakterizován špatnými vztahy mezi učiteli a žáky. Školní klima se vyznačuje nízkou sociální angažovaností učitelů, nedůvěrou žáků k učitelům, malou tolerancí. Žáci v tomto případě nemají možnosti se zapojit do diskuse, je na ně kladen velký tlak. Zaměřuje se na výkon a disciplínu. Vzájemné interakce mezi žáky jsou negativní. Projevuje se mezi nimi konkurenční boj, nízká tolerance ve skupině. Většina žáků má ze školy strach. Vztahy mezi učiteli lze hodnotit jako pozitivní. Průměrně jsou hodnoceny vztahy mezi ředitelem a učiteli navzájem. Rodiče takové školní klima vnímají negativně.

Distanční klimatický typ (liberální školní klima)

Projevuje se negativními vztahy mezi učiteli a žáky. Žáci mají velmi omezené možnosti podílet se na spoluurčování aktivit. Vyžaduje se vysoký výkon, ale není kladen důraz na disciplínu. Spolužáci hodnotí vztahy mezi sebou velmi pozitivně. Základní charakteristikou je osobní distance mezi učiteli a žáky a vysoká soudržnost uvnitř třídy. Žáci mají ke škole nechut', nejsou motivováni, avšak do školy se chodit nebojí.

Osobnostně orientovaný klimatický typ (demokratické školní klima)

Klima lze hodnotit jako velmi pozitivní. Na žáky se nahlíží jako na individuality, kterým se dostává patřičné podpory a pomoci. Vztahy mezi žáky a učiteli a žáky navzájem jsou hodnoceny kladně. Také tak hodnotí soudržnost třídy. Interakce mezi učiteli a jejich vztahy s vedením jsou taktéž hodnoceny pozitivně. Požadavky na výkon jsou adekvátní schopnostem žáků, tudíž nedochází k jejich frustraci. Žáci se cítí motivováni a jejich výkony jsou vyšší. Strach ze školy a nechut' ke škole se objevují jen v omezené míře. Na učitele jsou kladeny velké kvalitativní nároky, avšak učitelé, kteří se chtějí realizovat, jsou se svým zaměstnáním velmi spokojeni. Pozitivně hodnotí dané školní klima jak učitelé, tak i rodiče. (Oswald, 1989 cit. podle Grecmanová, © 2004)

V podstatě se ztotožňujeme se všemi výše zmíněnými výroky či názory a klima třídy pro nás představují střednědobé vztahy, které ve třídě panují. Zjednodušeně řečeno, klima školy se skládá z jednotlivých třídních klimat, které jsou hlavní součástí celkového klimatu školy. Jeho nedílnou součástí je klima učitelského sboru, klima organizační, vyučování, komunikační a sociální. Můžeme říct, že klima školy je vlastně subjektivní vnímání objek-

tivní reality. Není jednoduché pozitivní klima vytvářet, jelikož na ně působí celá řada faktorů, které lze v menší či větší míře ovlivnit.

2 FAKTORY, KTERÉ OVLIVŇUJÍ KLIMA ŠKOLY

Klima školy je výsledkem mnoha faktorů, které se na celkovém dojmu podílí. Některé faktory pozorovat lze, jiné nikoliv. Výzkumníci se snaží zachytit právě ty faktory, jež klima ovlivňují. Zaměřují se tak na aktéry školy. Jiní autoři se zabývají podmínkami, ve kterých se klima školy utváří. Faktorů je tedy celá řada. Dle našeho názoru by se primárně daly rozdělit na faktory ovlivnitelné a neovlivnitelné. Faktory ovlivnitelné (např. budova, personál, hygienické aspekty aj.) se vyznačují tím, že na jejich rozvoji může škola pracovat a faktory neovlivnitelné (např. školský zákon, RVP, aj.), kterým by se měla škola co nejeftivněji zvládnout přizpůsobit. Klima školy je pak výsledkem vzájemného působení vnitřních a vnějších podmínek, tedy ovlivnitelných a neovlivnitelných faktorů.

2.1 Spolutvůrci třídního klimatu školy podle Čapka

Podle Čapka (2010, s. 13) je „třídní klima je souhrn subjektivních hodnocení a sebehodnocení vnímání, prožitků, emocí a vzájemného působení všech účastníků, které v nich jako ve spolutvůrcích a konzumentech vyvolávají edukační i jiné činnosti v daném prostředí.“ Jako spolutvůrce třídního klimatu označuje Čapek *učitele, žáky a rodiče*.

Učitelé mají velké možnosti klima třídy ovlivnit. Neměli by však být ve třídě v roli dozorce. Na třídní klima lépe působí, když učitel nezneužívá své mocenské role a častěji přenechává iniciativu a aktivitu žákovi. Zvláštní roli zastávají třídní učitelé ve svých třídách, kde vynaloží nejvíce úsilí. Třídní učitel by měl své žáky znát nejlépe, měl by vědět, co na ně platí a v neposlední řadě, jak s nimi jednat. Je považován mezi ostatními kolegy za obhájce těchto žáků, měl by je tedy chránit. Pozitivní je, vyučuje-li učitel dostatek vyučovacích hodin ve své třídě. (Čapek, 2010, s. 16-17)

Čapek (2010, s. 20-23) se zabývá tím, jak se mění postupně postoj **žáka** ke svým spolužákům a k učiteli během života. Hlavními mezníky jsou předškolní věk, období mladší školní třídy, období puberty, období postpubertální a období středoškolské. Na středoškolské období se pohlíží jako na velmi důležité období z hlediska zařazování jedinců do společenského života. Žáci už nepovažují učitele v tomto období za autoritu, ale většinou je učitel v roli partnera. Velký vliv mají módní trendy ve třídě, slang, který žáci používají aj. Žáci v tomto období začínají mít své vyhraněné názory, někdy jsou až nepřiměřeně kritičtí. Rozdíl je mezi chováním žáků v prvním ročníku a chováním žáku v ročníku čtvrtém.

Rodiče nejsou přímým tvůrcem třídního klimatu, ale Čapek (2010, s. 24 -26) je označuje za „spolupříjemce“ školního vzdělávání svého dítěte. Ideální rodič se zajímá o dění školy, dává připomínky a náměty. Je však velmi důležité udržovat kvalitní kontakt mezi školou a rodiči, protože pokud se tyto vazby vytráčí, jak tomu v mnoha případech je, tak většinou také děti těchto rodičů získávají ke škole obdobný postoj. Je důležité, aby učitelé při jednání s rodiči vedli vhodnou komunikaci, byli profesionální, vstřícní a zaujíмали optimistický a pozitivní postoj. Učitel by měl být odborníkem, který se snaží najít cestu, která pomůže dítěti, aby se mu ve škole dařilo.

V širší souvislosti, tj. v oblasti školního klimatu se zaměřuje Čapek také na **ředitele** škol, které hodnotí jako velmi důležitý prvek ovlivňující klima školy. (Čapek, 2010, s. 154)

2.2 Faktory klimatu školy podle Grecmanové

Grecmanová se ve své publikaci zabývá faktory, jakou jsou *region, architektura a fyzické prostředí, forma školy, organizační znaky školy, obsah výuky, vyučovací předmět, osobnost učitele, osobnost žáka, a vedení školy*. Dochází k následujícím závěrům:

Existují empirické důkazy o rozdílech klimatu třídy v souvislosti s umístěním školy v určitém **regionu**.

Geografické a meteorologické prostředí určuje v jisté míře **architekturu a fyzické prostředí školy**. To vše pak působí na chování lidí.

Grecmanová se ptala, co je příčinou, že žáci reformní školy hodnotí pozitivněji vztahy mezi sebou a učitelem než žáci na tradiční škole? Proč jsou žáci i reformní školy, podle některých učitelů, mnohem senziblnější v sociálních vztazích a dokážou citlivěji vnímat a posuzovat různé situace? Lze říci, že na reformní škole lze charakterizovat sociální klima, jako zvláště orientované na žáka, podporující rozvoj emocionality. **Forma školy** má tedy také vliv na klima školy,

Organizačními znaky školy má autorka na mysli velikost školy, počet žáků ve třídách, výkonnostní kurzy.

Spousta badatelů se zabývá souvislostí mezi **vyučovacím předmětem (obsahem výuky)** a klimatem školy, avšak žádný z nich neodpověděl na to, které dimenze klimatu školy jsou

na vyučovacím předmětu závislé, varíují, nebo zůstávají konstantní, ale shodují se na tom, že zde souvislost existuje.

Učitel je zásadním činitelem klimatu školy. Jeho věk, pohlaví, motivy, hodnoty, zájmy, postoje k výuce aj. ovlivňují různou intenzitou klima výuky.

Grecmanová se také zaměřila na nejrůznější studie, které se zabývají **osobností žáka**. Konkrétně se zabývá pohlavím žáků, kognitivními schopnostmi, výkonnostními možnostmi, motivací ke škole, sociálním původem aj. kritérii, která osobnost žáka vytváří.

Na klimatu školy se podílí také **management školy (vedení)**. Žáci vnímají chování učitele, které se může odvíjet také od toho, jakým stylem jsou učitelé ze strany vedení řízení. (Grecmanová, 2008, s. 52 - 72)

Existuje celá řada faktorů, které klima školy ovlivňují. Je jisté, že je dobré tyto faktory znát, a pozitivně je ovlivňovat. Autoři se je snaží nejrůznějšími způsoby vystihnout. Někteří výzkumníci navazují již na jednu jmenované faktory a snaží se je dále rozšířit. Lze tedy předpokládat, že ještě všechny faktory nebyly pojmenovány, a budou se dále v budoucnu pod vlivem dalších bádání rozšiřovat.

3 SOUČASNÉ PŘÍSTUPY KE ZKOUMÁNÍ KLIMATU ŠKOLY

Přehledně se současným přístupům zkoumání klimatu školy věnují a shrnuli je ve své publikaci Čáp a Mareš (2001, s. 571 -574), kteří vycházeli z publikace Mareše a Křivohlavého (1990).

Sociometrický přístup

V daném přístupu je objektem studia školní třída, ne učitel. Badatel se zaměřuje na sociální vztahy ve třídě, na to jak se vyvíjí a jaký mají vliv na rozvoj žáků. Metodu, kterou výzkumník při daném přístupu volí, nazýváme sociometricko-ratingovým dotazníkem. Nezávisle proměnná je koheze třídy, sympatie mezi žáky a jejich vzájemný vliv. Závisle proměnnou je školní výkonnost jedinců.

Organizačně sociologický přístup

Objektem bádání je školní třída se svým učitelem, který je v roli vedoucího. Badatel se zaměřuje na týmovou spolupráci ve třídě a pomoc učitele při zvládnání zadaných úkolů. Metoda, ke které se většinou výzkumník přiklání, je standardizované pozorování. Nezávisle proměnnou jsou velmi často vyučovací postupy, komunikace se žáky. Závisle proměnnou je výkonnost třídy jako celku.

Interakční přístup

Předmětem bádání jsou interakce mezi učitelem a žáky během vyučovací hodiny. Badatel využívá metodu standardizovaného pozorování. Nezávisle proměnnou je přímé a nepřímé působení učitele. Závisle proměnnou jsou postoje a výkonnost jednotlivých žáků.

Pedagogicko-psychologický přístup

Objekt bádání je školní třída se svým učitelem. Výzkum je zaměřen na kooperativní učení v malých skupinách. K posuzování se užívá např. diagnostické škály. Nezávisle proměnnou je vzájemná sociální závislost žáků. Závisle proměnnou je výkonnost jednotlivých žáků i celé třídy.

Školně-etnografický přístup

Objektem studia je školní třída, učitelé a celá škola. Badatel se zajímá o to, jak klima školy hodnotí její aktéři. Ke svému výzkumu využívá zúčastněného pozorování, přičemž zároveň vede rozhovory s aktéry a následně vše analyzuje.

Vývojověpsychologický přístup

Výzkum se zaměřuje na žáka jako na osobnost a na školní třídu jako sociální prostředí, kde se žák rozvíjí. Badatele zajímají především žáci v období puberty, tj. v 5. - 8. třídě. Badatel využívá různou kombinaci diagnostických metod. Nezávisle proměnnou je řízení vyučovací hodiny, postupy ukázkující žáky. Závisle proměnnou je nezájem žáků o školu, negativní vnitřní motivace žáků.

Sociálněpsychologický a environmentalistický přístup

Objektem je školní třída jako prostředí pro učení, žáci této třídy a vyučující. Badatele zajímá kvalita klimatu třídy. Ke zkoumání využívá posuzovací škály, které jsou určeny pro samotné aktéry. Nezávisle proměnnými jsou vzájemné vztahy mezi aktéry, osobní rozvoj. Závisle proměnnou je výkonnost třídy i jednotlivých žáků. (Čáp a Mareš, 2001, s. 571-574)

Je pouze na samotném badateli, který z přístupů si zvolí a co se stane objektem jeho zkoumání. Taktéž je pouze v jeho kompetenci, jakou zvolí výzkumnou metodu, aby dosáhl stanoveného cíle výzkumu. Někteří badatelé se přiklání ke kombinaci výzkumných metod.

4 METODY ZKOUMÁNÍ KLIMATU ŠKOLY

Výhodou výzkumné metody **pozorování** je fakt, že výsledky pozorování nejsou zprostředkovány, jsou přímé. Nevýhodou je skutečnost, že při pozorování se zaměřujeme na „vnější“ realitu, přičemž klima má povahu „vnitřní“. Pozorovatel tak není schopen objektivně vystihnout všechny vztahy. (Starý, 2008, s. 76-77)

- **nestandardizované pozorování:** Pozorovatel hodnotí klima celkovým dojmem ze školy. Ze získaných poznatků je jen velmi obtížné vyvodit závěry pro budoucí rozvoj.
- **standardizované pozorování:** Klima hodnotí nezávislý pozorovatel. Daný nástroj se dá využít opakovaně, a tak lze zjišťovat změny v klimatu.
- **zúčastněné pozorování:** Pozorování provádí zúčastněná osoba, kterou se stane badatel tak, že ve třídě tráví dostatek času a stává se její součástí. Není tedy „cizí“ osobou, a tak může snadněji pozorovat vzájemné interakce.

Další metodou je **rozhovor** se žáky, učiteli či vedením školy, který je polostandardizovaný. Část otázek je fixní, aby mohlo docházet ke srovnávání výpovědí aktérů. Nevýhodou této metody je časová náročnost a nízký počet respondentů, které je badatel schopen oslovit.

K výzkumným metodám se řadí také **dotazníky a posuzovací škály**. Jedná se o fixně dané otázky, Výhodou je, že lze oslovit velký počet respondentů během krátké doby. Nevýhodou je čas, který tazatel stráví nad přípravou kvalitního nástroje. (Čáp a Mareš, 2001, s. 592 - 593)

Výzkumník si buď vytváří svůj vlastní výzkumný nástroj, popřípadě volí již standardizovaný. Pro představu si některé existující nástroje měřící klima školy uvedeme:

Klima školní třídy

Dotazník vychází ze zahraničních dotazníků Australian Catholic University: Multicultural Classroom Environment Instrument M. J. Carrola (MCEI, 2006) a What Is Happening In this Class J. B. Frasier a kol. (WIHIC, 1996). Autory české adaptace a standardizace dotazníku jsou Jiří Mareš a Stanislav Ježek.

Dotazník je určen pro 2. stupeň základních škol a pro střední školy. Učitel se dozvídá, jak žáci vnímají situaci ve třídě při jeho vyučovacích hodinách. Je složen ze sedmi povinných faktorů a čtyř dobrovolných. Povinné faktory zahrnují hodnocení *vztahů mezi spolužáky*,

spolupráci se spolužáky, vnímanou oporu od učitele, rovný přístup k žákům, přenos naučného škola-rodina, preference soutěžení a přestávky. Volitelné faktory, které mohou případně žáci hodnotit, jsou diskuse s učitelem, iniciativa, orientace na úkoly a snaha zalíbit se.

V závěrečné fázi dotazník nabízí souhrnné zhodnocení tzv. teploměrem, na kterém zobrazují, jak se obvykle ve škole cítí. Část tohoto hodnocení se týká školy jako celku, část hodnoceného učitele či předmětu a část třídy. (Mareš a Chvál, © 2012)

Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu Jany Kašpárkové

Za účelem evaluace charakteristik školního klimatu vytvořila Jana Kašpárková vlastní výzkumné nástroje. Je autorkou dotazníků, které jsou určeny především pro střední školy, ale připouští také možnost jejich použití při evaluaci školního klimatu na 2. stupni základní školy.

Kašpárková, která ve své práci vycházela z již vytvořených dotazníků z jiných zemí, zohlednila socio-kulturní podmínky českého školství. Vytvořila 3 skupiny dotazníků – pro studenty, učitele a rodiče. Autorka si nejprve stanovila výzkumný vzorek a uskutečnila předvýzkum, který byl tvořen dvěma dotazníky, a to pro studenty a učitele. V další fázi, což byl samotný výzkum, navázala na výsledky předvýzkumu a zredukovala jednotlivé položky. Položek je celkem 50 v každém z dotazníků a jsou rozděleny do pěti oblastí: *celkový vztah a motivace ke škole, kvality a kompetence učitelů, pravidla ve škole a kázeň ve vyučování, soudržnost třídy jako sociální skupiny, architektonické, estetické a hygienické aspekty školy.* (Kašpárková, 2007)

Dotazník CFK LTD. – Profil klimatu školy

Dotazník je výsledkem práce početného kolektivu a spolupracovníků Roberta S. Foxe. Čapek se však dopustil drobných úprav a tvrdí, že může být „vhodnou variantou měření klimatu pro mnohé školy“. (Čapek, 2010, s. 230)

Dotazník je složen ze čtyř částí. Využívá se buď komplexně, případně pouze jednotlivé části. Dotazník je určen pro celou řadu školních aktérů, jako jsou učitel, žák, vedení školy, školník, popřípadě jiný zaměstnanec školy. Podle toho, komu dotazník určujeme, vyloučíme nevhodné položky. Tento typ dotazníku se považuje za cenný, protože jim získáme rozmanité názory nejrozličnějších aktérů.

Dotazník Klima školy

Dotazník je určen pro žáky, učitele a rodiče. Autorský tým ve složení prof. PhDr. Helena Grecmanová, Ph.D., doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D., Mgr. Jana Poláchová Vaš'atková, Ph.D., a doc. PhDr. Jitka Skopalová, Ph.D. zkonstruoval dotazník pro potřeby projektu Cesta ke kvalitě.

Cesta ke kvalitě byl národní projekt MŠMT s plným názvem "AUTOEVALUACE" - Vytváření systému a podpora škol v oblasti vlastního hodnocení. Projekt partnersky realizoval od roku 2009 Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Národní institut pro další vzdělávání. Projekt byl financován z Evropského sociálního fondu a ze státního rozpočtu České republiky a byl ukončen v srpnu 2012. Cílem projektu bylo podpořit školy při sebehodnocení především nabídkou evaluačních nástrojů, workshopy, poradenstvím a jinými podpůrnými možnostmi. (Národní ústav odborného vzdělávání, ©2009)

Cílem dotazníku je zjistit míru spokojenosti žáků, učitelů a rodičů s vybranými aspekty života školy. Nástroj je zaměřen na zkoumání čtyř oblastí prostředí školy: personální, sociální, kulturní a materiální. (Národní ústav odborného vzdělávání, ©2009)

5 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

V teoretické části definujeme školní klima. Těchto definic nacházíme hned celou řadu, jelikož pod pojmem školní klima má každý jedinec, ať už laik či odborník, rozličné představy. Někteří autoři navíc rozlišují pojmy „školní klima“ a „klima školy“. Podle nás se jedná o zcela ekvivalentní označení. Pod pojmem klima školy si my samotní představujeme střednědobé podmínky, ve kterých se školní život odehrává. Tyto podmínky jsou výsledkem působení všech zúčastněných aktérů a jiných faktorů. Faktorů, které na školní klima působí, je mnoho. Důležité je, umět je nadefinovat, protože jediné tak na ně můžeme pozitivně působit. Vlivem dalších bádání se počet faktorů rozšiřuje, z čehož vyplývá, že zajisté nebyly všechny vyjmenovány. V teoretické části se věnujeme faktorům, které pojmenovala Grecmanová a Čapek. Právě tito autoři spolu s Ježkem, Marešem, Kašpárkovou aj. patří do společnosti těch, kteří se výzkumu klimatu školy věnují v České republice. Zmínění autoři nám představují jednotlivé přístupy ke zkoumání školního klimatu a vytváří konkrétní nástroje k jeho zkoumání. Odborníci často čerpají ze zahraničí a přetváří nástroje či poznatky pro naše podmínky. Jedním z nástrojů, který následně využíváme pro potřeby praktické části, je dotazník Klima školy.

Klima školy se utváří soustavně, a tak by se taky neustále na jeho zlepšování mělo pracovat. Dle našeho názoru největší vliv na školní klima mají aktéři. Pedagogičtí pracovníci by měli být nositeli hodnot, které potažmo přijímají žáci a šíří je dále ve svém okolí. Jak v teoretické části zmiňujeme, žáci vnímají učitele jinak v prvním a v posledním ročníku. Domníváme se, že v prvním ročníku nejvíce přijímají hodnoty, které si v sobě dále nesou. Pro učitele by mělo být vyznamenáním, pokud si ho ten samý žák váží také ve chvíli, kdy střední školu opouští a má již většinou svůj názor na život. Co se týká rodičů, tak jejich postoj ke škole a učitelům ovlivňují zajisté také názory a zkušenosti jejich vlastních dětí. Většina rodičů žáků základních škol své děti berou vážně, avšak s nadhledem. Informace, které od nich získávají, si sami ověřují. Na středních školách se najednou z jejich dětí stávají dospělí lidé, od kterých přijímají jejich názory už ne tak kriticky. Důležité je rodiče zapojit do dění školy, protože rodiče nevnímají školu jen jako nějaké třídní mikroklima, ale jako celek, o němž šíří informace dále na veřejnosti. Je proto důležité, aby škola pořádala kulturní akce, dodržovala tradice apod. Někdy však školy narazí na problém, kdy se snaží kulturní akce uspořádat, avšak žáci se jich nechťejí účastnit.

Myslíme si, že není důležité, aby se škola neustále odlišovala od ostatních škol, a tím získávala potenciální žáky. Důležitý je dle našeho názoru dlouhodobý pozitivní rozvoj.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 METODOLOGIE VÝZKUMU

Pro účely naší práce jsme zvolili kvantitativní výzkum, který jsme provedli prostřednictvím metody dotazníku. Pro účely naší práce jsme zvolili kvazistandardizovaný dotazník, který je volně dostupný na internetových stránkách projektu Cesta ke kvalitě.

6.1 Kvantitativní výzkum

„Vzorem kvantitativního výzkumu v sociálních vědách jsou metody přírodních věd. Předpokládá se, že lidské chování můžeme do jisté míry měřit a předpovídat. Kvantitativní výzkum využívá náhodné výběry, experimenty a silně strukturovaný sběr dat pomocí testů, dotazníků nebo pozorování. Konstruované koncepty zjišťujeme pomocí měření, v dalším kroku získaná data analyzujeme statistickými metodami s cílem je explorovat, popisovat, případně ověřovat pravdivost našich představ o vztahu sledovaných proměnných“ (Hendl, 2005, s. 46)

Hendl (2005, s. 49) hodnotí výhody a nevýhody kvantitativního výzkumu následovně:

Přednosti kvantitativního výzkumu	Nevýhody kvantitativního výzkumu
<ul style="list-style-type: none"> - Testování a validizace teorií. - Lze zobecnit na populaci. - Výzkumník může konstruovat situace tak, že eliminuje působení rušivých proměnných, a prokázat vztah příčina-účinek. - Relativně rychlý a přímočarý sběr dat. - Výsledky jsou relativně nezávislé na výzkumníkovi. - Je užitečný při zkoumání velkých skupin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kategorie a teorie použité výzkumníkem nemusejí odpovídat lokálním zvláštnostem. - Výzkumník může opominout fenomény, protože se soustřeďuje pouze na určitou teorii a její testování a ne na rozvoj teorie. - Získaná znalost může být příliš obecná a abstraktní pro přímou aplikaci v místních podmínkách. - Výzkumník je omezen reduktivním způsobem získávání dat.

Tab. 1: *Přednosti a nevýhody kvantitativního výzkumu dle Hendla (2005, s. 49)*

Někteří autoři staví téměř do protikladů rozdíly mezi kvantitativním a kvalitativním výzkumem. Kutnohorská (2009, s. 20) zastává názor, že obě metody výzkumu jsou rovnocenné a potřebné. Vzájemně se doplňují.

Kvalitativní výzkum se využívá v případě hlubšího zkoumání problému. Výzkumník volí kvalitativně orientovaný výzkum, jakmile se zabývá kontexty a složitostí problému. Pokud však chce výslednou zprávu o mnoha jedincích, tak provede výzkum kvantitativní.

6.2 Technika výzkumu

Po zvážení výzkumných technik jsme zvolili dotazníkové šetření. K výhodám dotazníkového šetření můžeme podle Kutnohorské (2009, s. 42) řadit jednoznačnou formulaci otázek bez emocí dotazovaného a možnost hromadného počítačového zpracování získaných dat. Nevýhody dotazníkového šetření shledává v eventuelním neporozumění otázce, nízké návratnosti dotazníků a případné obsáhlosti dotazníku.

Dotazník by měl splňovat základní požadavky, které jsou předpokladem dobrého měření. Jedná se o validitu, reliabilitu a praktičnost. Validita dotazníku zajišťuje to, že dotazník zjišťuje to, co skutečně zjišťovat má. Reliabilitou dotazníku je pak myšlena schopnost zachytit zkoumané jevy spolehlivě a přesně. Vysoká reliabilita je předpokladem dobré validity dotazníku. Samotnou validitu však nezajišťuje. (Chráška, 2007, s. 171)

6.2.1 Dotazník Klima školy

Pro potřeby našeho šetření jsme zvolili již vytvořený kvazistandardizovaný dotazník Klima školy, jehož autory jsou prof. PhDr. Helena Grečmanová, Ph.D., doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D., Mgr. Jana Poláchová Vašťatková, Ph.D., a doc. PhDr. Jitka Skopalová, Ph.D. Tento zmíněný autorský tým vypracoval dotazník pro potřeby projektu Cesta ke kvalitě. (viz Kapitola 4) Jedná se o soubor dotazníků, které jsou adresovány žákům, učitelům a rodičům 2. stupně základních škol a všech typů středních škol. Naše práce je limitována pohledem žáků vybrané střední školy.

Před samotným sběrem dat je nutné provést předvýzkum. Dotazník je nutné otestovat na vzorku cílové populace. Jedině tak je možné eliminovat nedostatky dotazníku, které by mohly zkreslit výsledky celého výzkumu. (Kozel, 2006, s. 85) Pro pilotní testování jsme vybrali 10 žáků. Předvýzkum neodhalil v dotazníku žádná nedorozumění či nedostatky.

Respondentům jsme při zadávání dotazníků sdělili, že se jedná o anonymní šetření a vysvětlili jsme jim, jak mají při vyplňování postupovat. Tyto instrukce byly také součástí průvodního dopisu, který také seznámil žáky s cílem výzkumu.

Následně se měli žáci prostřednictvím numerické hodnotící škály vyjádřit k 52 položkám. Poslední dvě položky zjišťovaly pohlaví žáků a ročník, který navštěvují. V konečné fázi dotazníku byli žáci vyzváni, aby se případně vyjádřili volně vlastními slovy k tématu.

6.2.2 Cíl práce a výzkumný problém

Cílem praktické části bakalářské práce je diagnostikovat klima vybrané střední školy z pohledu žáků. V práci si klademe za cíl vymežit pozitiva a nedostatky, na které žáci upozorní a porovnat vnímání klimatu školy žáky z hlediska jejich pohlaví. Výsledky chceme dále poskytnout vedení vybrané střední školy, aby mohly být využity v rámci autoevaluace a jako podklad pro případné inovace.

6.2.3 Výzkumné otázky a výzkumný problém

Hlavní výzkumná otázka: Jak hodnotí žáci celkové klima školy?

Vedlejší výzkumná otázka 1: Jak hodnotí žáci materiální zajištění školy?

Vedlejší výzkumná otázka 2: Jak hodnotí žáci personální charakteristiky školy?

Vedlejší výzkumná otázka 3: Jak hodnotí žáci sociální charakteristiky školy?

Vedlejší výzkumná otázka 4: Jak hodnotí žáci kulturní charakteristiky školy?

Výzkumný problém: Liší se hodnocení klimatu školy z pohledu žáků mezi chlapci a dívkami?

Hypotéza: Průměrné hodnocení klimatu školy z hlediska žáků se neliší mezi chlapci a dívkami.

6.2.4 Výzkumný vzorek

V našem výzkumu jsme se rozhodli diagnostikovat klima na vybrané střední škole, která má téměř stoletou historii. Na webových stránkách této školy se můžeme dočíst, že patří ke středním školám s pověstí kvalitní vzdělávací instituce. Součástí této vybrané střední školy je čtyřleté gymnázium, osmileté gymnázium a v současné době již také střední zdravotnic-

ká škola a vyšší odborná zdravotnická škola V našem výzkumu diagnostikujeme klima na čtyřletém gymnáziu. Celkový počet potenciálních respondentů vybrané střední školy činí 318. Našeho dotazníkového šetření se zúčastnilo 220 žáků, což je 69,18% z celkového počtu. Při našem výzkumu ve školním roce 2013/2014 jsme požádali o spolupráci vedení vybrané střední školy, které nám vyhovělo. Dotazníky jsme zadali k vyplnění žákům v 1.-4. ročníku. Žáci dotazníky ihned po vyplnění odevzdávali. Odevzdávání i vyplňování bylo zcela dobrovolné. Jednalo se tedy o dostupný výběr.

6.2.5 Způsob zpracování dat

Dotazníků bylo rozdáno 260 ks, přičemž zpět se nám vrátilo 220 správně vyplněných. Míra návratnosti činila tedy 84,62%. Sesbírané dotazníky jsme zkontrolovali a ty, které nebyly zcela vyplněné, jsme vyloučili a do dalšího zpracování nezahrnuli.

Před samotnou statistickou analýzou jsme převedli data do programu Microsoft Office Excel 2007. Pomocí tohoto programu jsme získaná data uspořádali, sestavili tabulky četností, určili charakteristiky polohy a provedli grafické znázornění dat.

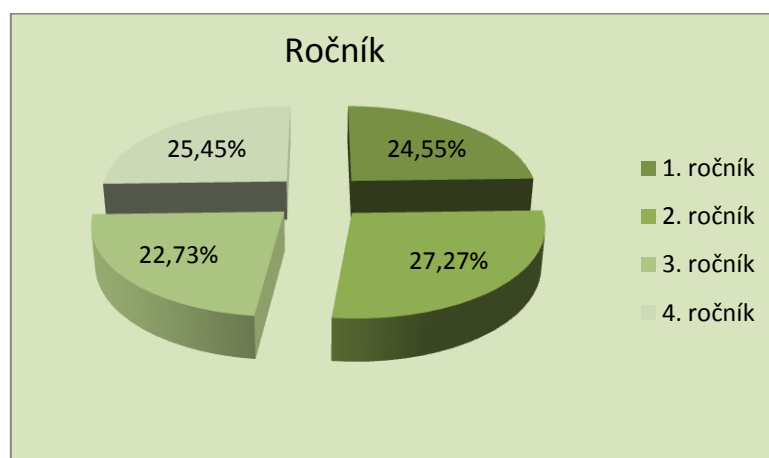
Pro testování hypotézy jsme zvolili test nezávislosti CHÍ-KVADRÁT pro čtyřpolní tabulku. Po vložení dat do kontingenční tabulky jsme zjistili, že očekávaná četnost byla v některém poli menší než 1. Vytvořili jsme tedy dvě skupiny podle průměrného hodnocení. Naším prvotním záměrem bylo zkoumat také rozdílnosti v hodnocení klimatu podle ročníku, avšak zjistili jsme, že naprostá většina žáků napříč jednotlivými ročníky by spadala do jedné skupiny. Nebyly by tedy splněny požadavky pro realizaci testu, tudíž jsme takové zkoumání vyhodnotili jako bezpředmětné.

7 ANALÝZA DAT A INTERPRETACE VÝSLEKŮ VÝZKUMU

Výzkumného šetření se zúčastnilo 220 žáků z 1.- 4. ročníku. Prostřednictvím segmentačních otázek v dotazníku jsme zjišťovali pohlaví žáků a ročník, který navštěvují. Tato tvrdá data jsme využili dále při vztahové analýze. Dotazníkového šetření se zúčastnili žáci v následující skladbě:

ročník	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
1. ročník	54	24,55
2. ročník	60	27,27
3. ročník	50	22,73
4. ročník	56	25,45
celkem	220	100

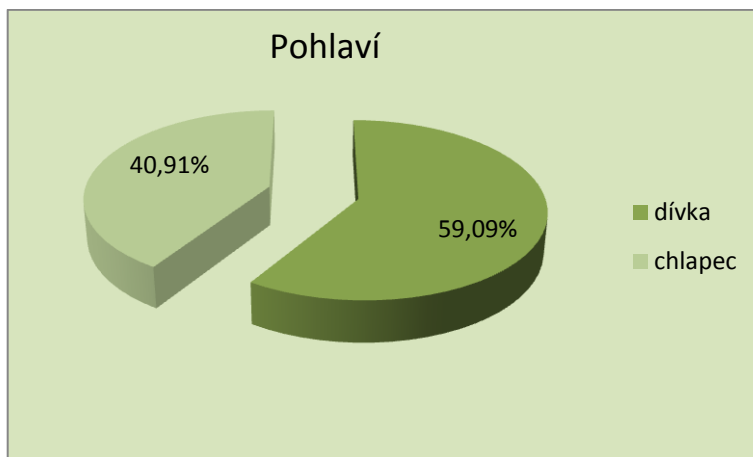
Tab. 2: Četnosti žáků dle navštěvovaného ročníku

Graf 1: Struktura žáků dle navštěvovaného ročníku

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
dívka	130	59,09
chlapec	90	40,91
celkem	220	100

Tab. 3: Četnosti žáků dle pohlaví

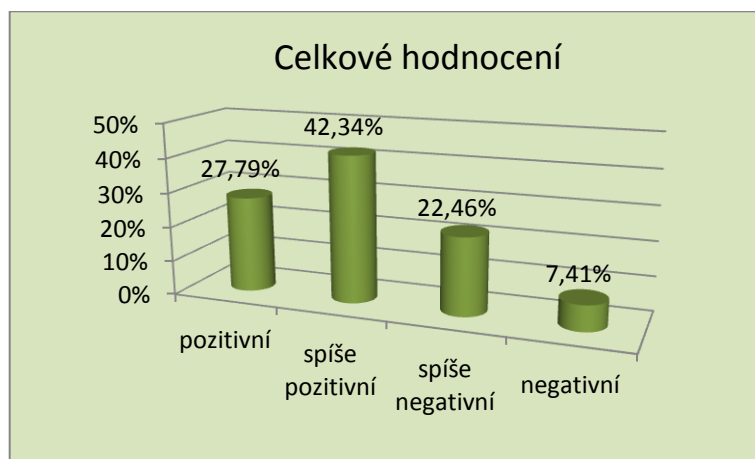
Graf 2: Struktura žáků dle pohlaví

7.1 Hlavní výzkumná otázka: Jak hodnotí žáci celkové klima školy?

Dotazník byl předložen žákům tak, aby volili hodnoty k jednotlivým položkám na škále 1 – 4, přičemž „1“ představovala pozitivní hodnotu, „2“ spíše pozitivní hodnotu, „3“ spíše negativní hodnotu a „4“ negativní hodnotu ve vztahu k danému tvrzení.

Hodnocení položek	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
pozitivní	3179	27,79
spíše pozitivní	4844	42,34
spíše negativní	2569	22,46
negativní	848	7,41
celkem	11440	100

Tab. 4: Četnosti volených odpovědí

Graf 3: Celkové hodnocení klimatu školy

Průměr	2,09
Medián	2
Modus	2
Minimum	1
Maximum	4
Rozptyl	0,79
Směrodatná odchylka	0,89

Tab. 5: Celkové statistické hodnoty

Respondenti hodnotili klima spíše pozitivně, průměrná hodnota nabývala hodnot 2,09, přičemž prostřední volená hodnota a nejčastěji volená možnost byla hodnota „2“, tedy spíše pozitivní. Rozptyl od průměrné hodnoty nabývá hodnoty 0,79 a směrodatná odchylka 0,89. Minimální zvolená hodnota byla „1“, maximální „4“.

Z daných výsledků lze říct, že celkem 70,13% položek v dotazníku bylo ohodnoceno kladně a 29,87% ohodnoceno záporně. Celkové klima školy hodnotí žáci příznivě. Dotazovaní se vyjadřovali v rámci jednotlivých položek k materiálnímu, personálnímu, sociálnímu, a kulturnímu zajištění školy.

oblast	Průměrné hodnocení	Modus	Směrodatná odchylka
materiální	2,22	2	0,91
personální	2,25	2	0,85
sociální	1,97	2	0,86
kulturní	2,09	2	0,95

Tab. 6: Statistické údaje jednotlivých oblastí

Podrobnosti k jednotlivým oblastem a vztah mezi pohlavím a zvolenými odpověďmi k jednotlivým položkám jsou předmětem následujících analýz.

7.1.1 Vedlejší výzkumná otázka 1: Jak hodnotí žáci materiální zajištění školy?

V rámci dotazníkového šetření se respondenti vyjadřovali k materiálnímu zajištění školy, s nimiž souvisí i hygienické aspekty. Právě těmto oblastem se věnovaly v dotazníku položky č. 1 - 12, pomocí kterých jsme zjišťovali názory žáků na budovu školy, prostory školy, školní tělocvičnu, školní jídelnu aj.

Položka	Průměrná hodnota	Medián	Modus	Směrodatná odchylka
2	1,6	1	1	0,7
1	1,7	2	2	0,56
4	1,71	2	2	0,68
3	2,08	2	2	0,79
5	2,08	2	2	0,79
6	2,1	2	2	0,77
8	2,11	2	2	0,75
9	2,25	2	2	0,85
10	2,56	3	3	0,76
7	2,64	3	2	1
12	2,67	3	3	0,9
11	3,19	3	4	0,83

Tab. 7: Položky seřazené dle průměru – materiální oblast

V tabulce č. 7 jsou seřazené položky věnující se materiální oblasti podle průměru, kterého ve výzkumném šetření dosáhly. Ke každé položce navíc sledujeme statistické hodnoty - medián, modus a směrodatná odchylka.

Následně si vyhodnotíme jednotlivé materiální položky. Předmětem této analýzy jsou četnosti odpovědí u každé jednotlivé položky, které máme seřazené podle jejich průměrného hodnocení (viz. Tab.7).

Položka č. 2: V prostorách školy se špatně orientuji.

V prostorách školy se žáci orientují. Tvrzení, které bylo postaveno reverzibilně, vyvrátili žáci celkem 112krát (50,91%), kdy volili možnost „rozhodně nesouhlasím. Možnost „spíše nesouhlasím“ označilo 87 dotazovaných (39,55%). Prostory školy kritizovali a možnost „rozhodně souhlasím“ si vybrali 4 žáci (1,82%), variantu „spíše souhlasím“ 17 žáků (7,73%). V prostorách školy se špatně orientuje pouze 9,55% žáků, většina dotazovaných (90,45%) se v prostorách školy orientuje.

Položka č. 1: Budova školy je v dobrém stavu.

Budovu školy ohodnotili žáci kladně v 95 %. Celkem 131 žáků (59,55%) s výrokem spíše souhlasilo a 78 osob (35,45%) rozhodně souhlasilo. Záporně budovu ohodnotilo pouze 11 dotázaných (5%). Tvrzení „rozhodně nesouhlasím“ nebylo zvoleno ani v jednom případě

Položka č. 4: Prostory školy na mě působí stísněně.

Prostory školy na žáky stísněně spíše nepůsobí. Celkem na 85 osob (38,64%) prostory školy rozhodně stísněně nepůsobí a 119 dotázaných (54,09%) uvedlo, že na ně spíše stísněně

nepůsobí. Záporný postoj zaujalo pouze 16 žáků, z čehož 10 zvolilo možnost „spíše souhlasím“ (4,55%) a 6 „rozhodně nesouhlasím“ (2,73%).

Položka č. 3: Líbí se mi výzdoba školy.

Výsledky ukázaly, že žáci jsou s výzdobou školy spíše spokojeni. Celkem 44 žáků (20%) zvolilo u daného tvrzení možnost „rozhodně souhlasím“, 131 osob „spíše souhlasím“. Kritičtější postoj k výzdobě školy má 29 žáků (13,18%) a nejméně zastoupenou odpovědí byla volba „rozhodně nesouhlasím“, a to pouze v 16 případech (7,27%). *Lze tedy konstatovat, že žákům se výzdoba školy líbí.*

Položka č. 5: Okolí školy se mi zdá upravené.

Okolí školy bylo hodnoceno respondenty kladně a zdá se jim spíše upravené. S tezí, že okolí školy je upravené rozhodně souhlasilo 50 žáků (22,73%) a spíše souhlasilo 113 žáků (51,36%). S okolím školy není spokojeno 57 žáků, z nichž 47 zvolilo variantu „spíše nesouhlasím“ (21,36%) a 10 „rozhodně nesouhlasím“ (4,55%).

Položka č. 6: Ve škole je vždy uklizeno.

Ve škole je podle respondentů vždy spíše uklizeno. Takto se vyjádřilo celkem 113 respondentů (51,36%). Ve škole je vždy rozhodně uklizeno podle 47 dotazovaných (21,36%). Naopak negativně se k úklidu ve škole staví a s tvrzením spíše nesouhlasí 51 žáků (23,18%) a rozhodně nesouhlasí pouze 9 žáků (4,09%). Žáci hodnotí úklid ve škole v 72,72% pozitivně.

Položka č. 8: Stav hygienických zařízení (WC, sprchy, umývárny,...) je vyhovující.

Dotazovaní jsou se stavem hygienických zařízení spíše spokojeni. Žáci reagovali následovně: možnost „rozhodně souhlasím“ označilo 42 dotazovaných (19,09%) a „spíše souhlasím“ 122 osob (55,45%). S hygienickým zařízením je nespokojena přibližně čtvrtina žáků, která ve 46 případech (20,91%) hodnotili spíše negativně a v 10 (4,55%) zcela negativně.

Položka č. 9: Jsem spokojen s nábytkem naší školy (s lavicemi, židlemi,...).

Většina žáků je se školním nábytkem spokojeno. Celkem 40 žáků označilo odpověď „rozhodně souhlasím“ (18,18%) a 104 „spíše souhlasím“ (47,27%). Negativní postoj a volbu „spíše nesouhlasím“ zvolilo 57 žáků (25,91%) a rozhodně nesouhlasím 19 respondentů (8,64%).

Položka č. 10: Ve škole využívám mnoho pomůcek (např. počítače,...).

Poměrně negativní bylo hodnocení položky, která se zabývá využíváním školních pomůcek. *Většina žáků (54,54%) užívání pomůcek kritizovala.* Nejvíce z těchto žáků (100) zvolilo možnost „spíše nesouhlasím“ (45,45%). S využíváním pomůcek není rozhodně spokojeno 20 žáků (9,09%). Respondenti v 16 případech s tvrzením rozhodně souhlasili (7,27%) a 84 případech „spíše souhlasili“ (38,18%).

Položka č. 7: Nevyhovuje mi prostor k ukládání vlastních věcí ve škole.

Prostor k ukládání vlastních věcí ve škole hodnotili žáci poměrně kritičtěji. S tvrzením souhlasilo 54 žáků (24,55%). Variantu „spíše souhlasím“ zvolilo 62 žáků (28,18%). S prostorami k ukládání věcí je 74 žáků spíše spokojeno (33,64%) a 30 žáků rozhodně spokojeno (13,64%). *Větší část žáků (52,73%) je tedy s prostorami pro odklad osobních věcí nespokojena.*

Položka č. 12: Jídlo ve školní jídelně mi vždy chutná.

Větší část žáků není spokojena s jídlem ve školní jídelně. Negativní postoj zaujalo 125 žáků (56,82%), přičemž 82 z nich spíše nesouhlasilo (37,27%). Celkem 43 žákům rozhodně ve školní jídelně nechutná (19,55%). S položkou rozhodně souhlasilo 21 dotazovaných osob (9,55%) a spíše souhlasilo 74 osob (33,64%).

Položka č. 11: Jsem spokojen s vybavením naší tělocvičny.

Hodnocení vybavení školní tělocvičny dopadlo negativně. Z celkového počtu 220 žáků bylo 180 žáků nespokojeno (81,81%). S tvrzením rozhodně nesouhlasí 91 dotazovaných (41,36%) a spíše nesouhlasí 89 osob (40,45%). Spokojenost vyjádřili zbylí žáci, kteří v 30 případech s položkou spíše souhlasili (13,64%) a 10 rozhodně souhlasili (4,55%).

V dotazníku měli žáci možnost se vyjádřit k věci také vlastními slovy a nejvíce vyjádření, která si následně uvedeme, jsme získali právě ke školní tělocvičně.

„Tělocvična je sice mizerná, ale je to vynahrazeno možnostmi chodit do jiných tělocvičen s možností chodit plavat zdarma.“

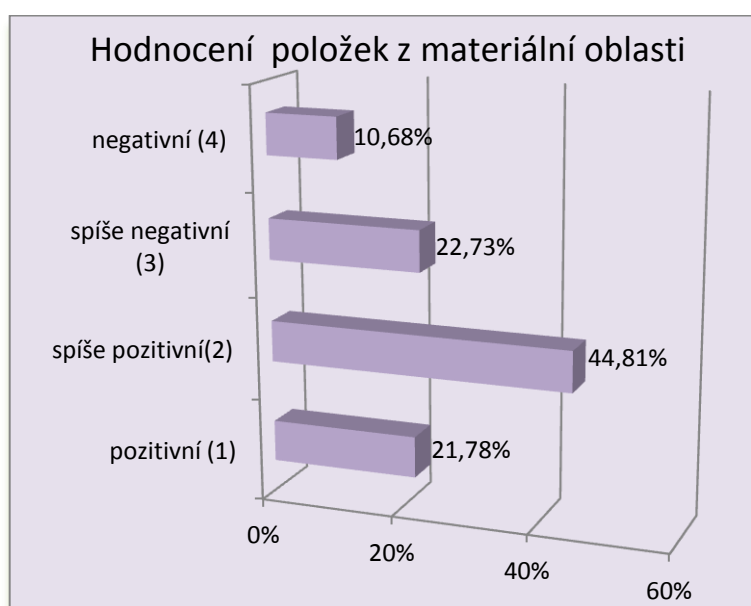
„Tato škola nutně potřebuje tělocvičnu.“

„Tělocvična je malá. Musíme chodit na jiná sportoviště. To zabírá spoustu času. Málo času zbude na samotný sport.“

Shrnutí vedlejší výzkumné otázky 1: Jak hodnotí žáci materiální zajištění školy?

Hodnocení položek	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
pozitivní (1)	575	21,78
spíše pozitivní (2)	1183	44,81
spíše negativní (3)	600	22,73
negativní (4)	282	10,68
Celkem	2640	100

Tab. 8: Četnosti odpovědí - materiální oblast

Graf 4: Relativní četnosti odpovědí - materiální oblast

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že žáci hodnotí materiální charakteristiky školy kladně. Nejlepší průměrné hodnocení získaly položky č. 1, 2 a 4. U položky č. 2, která se věnovala orientaci v prostorách školy, sledujeme, žáky nejčastěji volenou možnost „1“.

Nejkritičtěji dopadla položka č. 11, kdy respondenti se na škále vyjadřovali k vybavení tělocvičny a většinou volili možnost „4“. Na druhou stranu v komentářích můžeme sledovat, že žáci si jsou vědomi kompenzace tohoto nedostatku ze strany vedení školy.

7.1.2 Vedlejší výzkumná otázka 2: Jak hodnotí žáci personální charakteristiky školy?

Kvality personálního zajištění hodnotili žáci u položek č. 13- 21 a 42. Zajímá nás názor respondentů na pracovní kvality učitelů.

Položka	Průměrná hodnota	Medián	Modus	Směrodatná odchylka
17	1,94	2	2	0,77
20	1,97	2	2	0,86
16	2,09	2	2	0,88
18	2,1	2	2	0,71
19	2,2	2	2	0,77
21	2,26	2	2	0,81
15	2,39	2	2	0,77
14	2,45	2	2	0,91
42	2,53	3	3	0,82
13	2,56	2	2	0,86

Tab. 9: Položky seřazené dle průměru – personální oblast

V tabulce č. 9 sledujeme položky z personální oblasti, které jsou seřazené podle dosaženého průměru. Součástí statistických údajů jsou vypočtené statistické hodnoty - medián, modus a směrodatná odchylka.

Předmětem analýzy, která následuje, je celkové vyhodnocení položky a představení četnosti odpovědí u každé jednotlivé otázky.

Položka č. 17: Někteří učitelé pro nás připravují školní projekty.

Klasifikace položky č. 17 dopadla pozitivně. Celkem 168 žáků (76,36%) se vyjádřilo, že učitelé pro ně připravují školní projekty. Z celkového počtu dotazovaných 69 (31,36%) rozhodně souhlasilo a 99 (45%) „spíše souhlasilo“. Celkem 48 (21,82%) respondentů s tvrzením spíše nesouhlasilo a pouze 4 žáci (1,82%) zvolili možnost „rozhodně nesouhlasím“.

Položka č. 20: Všichni učitelé mají přehled o tom, co učí.

Podle dotazovaných mají ve většině případů všichni učitelé přehled o tom, co učí. S touto tezí rozhodně souhlasí 73 žáků (33,18%) a spíše souhlasí 91 dotazovaných (41,36%). Záporný postoj zaujalo 25,45% osob, z čehož 45 (20,45%) spíše s tvrzením nesouhlasí a 11 (5%) rozhodně nesouhlasí.

Položka č. 16: Někteří učitelé připravují žáky na různé soutěže.

Dotazovaní potvrdili tvrzení, že někteří učitelé připravují žáky na různé soutěže. S touto skutečností rozhodně souhlasilo 58 dotazovaných (26,36%) a spíše souhlasilo 102 žáků (46,36%). Záporně ohodnotili žáci učitele v 27,27 %, kdy 42 žáků (19,09%) s položkou spíše nesouhlasilo a 18 (8,18%) rozhodně nesouhlasilo.

Položka č. 18: Učitelé mi špatně vysvětlují učivo.

Žáci s tvrzením nesouhlasili a vyjádřili se směrem k učitelům kladně. Nejvíce respondentů, tj. 126 (57,27%) zvolilo možnost „spíše nesouhlasím“ a 39 (17,73%) „rozhodně nesouhlasím“. Zbylých 25% vysvětlování učiva učiteli zkritizovalo, 49 žáků (22,27%) počtu s tvrzením spíše souhlasilo a 6 (2,73%) rozhodně souhlasilo.

Položka č. 19: Všichni učitelé vyžadují, abychom v hodině spolupracovali.

Žáci vnímají skutečnost, zda po nich vyžadují učitelé spolupráci při vyučování, následovně: 39 žáků (17,73%) rozhodně s tvrzením souhlasí a 106 (48,18%) spíše souhlasí. Celkem 66 žáků (30%) se domnívá, že učitelé jejich spolupráci spíše nevyžadují a 9 dotazovaných (4,09%) s tvrzením rozhodně nesouhlasí. Většina žáků, tj. 65,91% ohodnotila položku kladně.

Položka č. 21: Při vyučování se vždy nudím.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že se žáci při vyučování nenudí. Variantu „rozhodně nesouhlasím“ označilo 34 osob (15,45%) a „spíše nesouhlasím“ 110 žáků (50%). Celkově 60 dotazovaných (27,27%) se ve vyučování spíše nudí a zbylá část, tj. 16 žáků (7,27%) se rozhodně nudí.

Položka č. 15: Učitelé dodržují vše, co nám slíbí.

Respondenti se domnívají, že učitelé dodržují vše, co jim slíbí. S tvrzením spíše souhlasilo 113 žáků (51,36%) a rozhodně souhlasilo 20 žáků (9,09%). Negativně hodnotilo 87 dotazovaných, z nichž 68 (30,91%) s tvrzením spíše nesouhlasilo a 19 (8,64%) zcela dodržování slibů učitelů zkritizovalo.

Položka č. 14: Myslím si, že učitelé nadržují některým spolužákům.

Většina žáků se vůči učitelům vyjádřila kladně a nedomnívá se, že učitelé nadržují některým spolužákům. Variantu „spíše nesouhlasím“ označilo 82 dotazovaných (37,27%). Celkem 34 (15,45%) žáků ohodnotilo tvrzení možností „rozhodně nesouhlasím“. S tvrzením, že učitelé nadržují některým spolužákům, rozhodně souhlasí 30 žáků (13,64%) a spíše souhlasí 74 osob (33,64%).

Položka č. 42: Učitelé učí jednotvárně.

Poměrně vyrovnaně dopadlo hodnocení položky č. 42. Celkem 23 žáků (10,45%) rozhodně souhlasí a 93 (42,27%) spíše souhlasí s tvrzením, že učitelé učí jednotvárně. Proti tomu 81

žáků (36,82%) s touto skutečností spíše nesouhlasí a 23 osob (10,45%) rozhodně nesouhlasí.

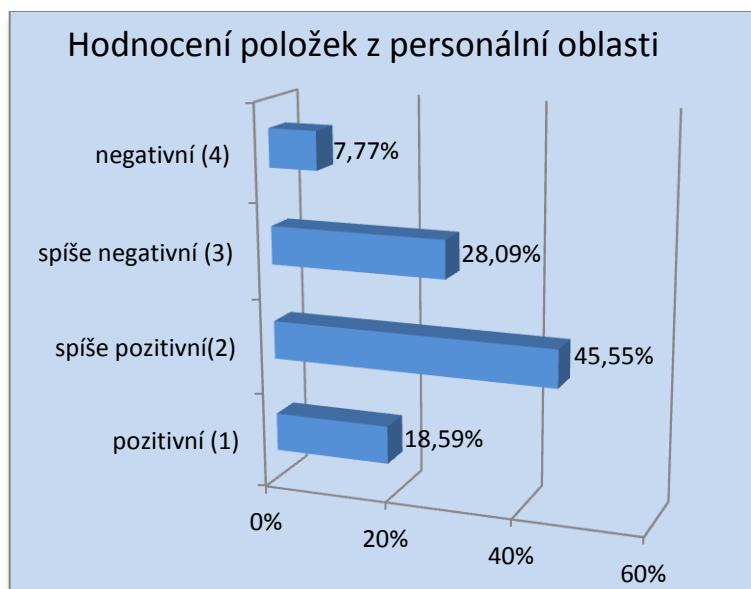
Položka č. 13: Všichni učitelé mají pochopení pro moje problémy.

Hodnocení položky č. 13 dopadlo relativně vyrovnaně. Ze všech respondentů 19 (8,64%) s tvrzením rozhodně souhlasilo a 93 spíše souhlasilo (42,27%). Záporně se k tomuto tvrzení postavilo 108 dotazovaných, z čehož 73 (33,18%) zvolilo možnost „spíše nesouhlasím“ a 35 „rozhodně nesouhlasím“ (15,91%).

Shrnutí vedlejší výzkumné otázky 2: Jak hodnotí žáci personální charakteristiky školy?

Hodnocení položek	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
pozitivní (1)	409	18,59
spíše pozitivní (2)	1002	45,55
spíše negativní (3)	618	28,09
negativní (4)	171	7,77
Celkem	2200	100

Tab. 10: Četnosti odpovědí - personální oblast

Graf 5: Relativní četnosti odpovědí - personální oblast

V tabulce č. 10 sledujeme, že průměrné hodnocení položek dopadlo nejlépe u položky 16, 17 a 20, kdy ve všech případech žáci volili nejčastěji hodnotu „2“. Žáci nejlépe ohodnotili práci učitelů při přípravě školních projektů a přípravě žáků na různé soutěže. Většina žáků se domnívá, že všichni učitelé mají přehled o tom, co vyučují.

Negativně dopadlo hodnocení položek č. 13, 14 a 42. U položek č. 13 a 14 volili dotazovaní nejčastěji možnost „2“ a u položky č. 42 možnost „3“. Žáci se domnívají, že učitelé nemají pochopení pro jejich problémy. Myslí si také, že učitelé učí jednotvárně a nadržují některým spolužákům.

Obecně lze z výsledků výzkumného šetření sledovat, že hodnocení učitelů žáky dopadlo převážně kladně.

7.1.3 Vedlejší výzkumná otázka 3: Jak hodnotí žáci sociální charakteristiky školy?

V dotazníkovém šetření zjišťujeme prostřednictvím položek č. 24 – 41 a 43 - 45, jak respondenti hodnotí sociální charakteristiky školy. Zaměřujeme se na skutečnosti, jaký mají rodiče žáků přístup ke škole a učitelům, jak žáci vycházejí mezi sebou navzájem a jaké jsou sociální vztahy mezi žáky a učiteli.

Položka	Průměrná hodnota	Medián	Modus	Směrodatná odchylka
31	1,35	1	1	0,66
26	1,46	1	1	0,66
46	1,52	1	1	0,59
34	1,53	1	1	0,76
35	1,57	1	1	0,67
27	1,59	1	1	0,83
25	1,76	1	1	1,03
24	1,83	2	1	0,89
44	1,87	2	2	0,7
33	1,88	2	1	0,89
37	1,88	2	2	0,74
43	1,92	2	2	0,73
40	1,97	2	2	0,78
29	2	2	2	0,77
45	2	2	2	0,75
47	2,05	2	2	0,99
48	2,08	2	2	0,75
49	2,14	2	2	0,76
36	2,18	2	2	0,73
32	2,19	2	2	0,77
30	2,33	2	2	0,89
39	2,35	2	2	0,69
28	2,56	3	3	0,83
41	2,56	3	3	0,86
38	2,71	3	2	0,87

Tab. 11: *Položky seřazené dle průměru – sociální oblast*

Prostřednictvím tabulky č. 11 předkládáme vyhodnocení položek ze sociální oblasti podle průměru, kterého dosáhly v dotazníkovém šetření. U každé položky jsou vypočteny statistické hodnoty - medián, modus a směrodatná odchylka. Jednotlivé položky z hlediska četností odpovědí si vyhodnotíme následně.

Položka č. 31: Mám strach z některých spolužáků.

Dotazovaní nemají strach ze svých spolužáků. Zcela rozhodný postoj zaujala naprostá většina žáků, tj. 161 žáků (73,18%). Další nejčastější odpověď byla taky kladná, kdy celkem 46 osob (20,91%) zvolilo možnost „2“ a s tvrzením spíše nesouhlasilo. Pouze 5,91% respondentů se vyjádřilo záporně, přičemž 8 osob (3,64%) s tímto reverzibilním tvrzením spíše souhlasilo a 5 souhlasilo rozhodně (2,27%).

Položka č. 26: Rodiče si neváží učitelů naší školy.

Respondenti tvrdí, že jejich rodiče si váží učitelů, kteří na škole působí. Vyjádřilo se tak celkem 137 osob (62,27%). Dalších 66 osob (30%) uvedlo, že si jejich rodiče učitelů spíše váží. Pouze 2 respondenti (0,91%) tvrdí, že si jejich rodiče učitelů rozhodně neváží a 15 jich zvolilo možnost „3“, což znamená, že jejich rodiče si učitelů spíše neváží.

Položka č. 46: Ve škole mám možnost objevovat nové informace.

Většina žáků se domnívá, že ve škole má možnost objevovat nové informace. S tvrzením rozhodně souhlasí 116 respondentů (52,73%) a spíše souhlasí 93 žáků (42,27%). Záporně se vyjádřilo 11 osob (5%), které volily možnost „3“, tedy spíše nesouhlasím.

Položka č. 34: Půjčujeme si sešity na dopsání učiva.

Žáci si mezi sebou navzájem půjčují sešity na dopsání učiva. Tuto odpověď jsme zaznamenali u 132 osob (60%). Dalších 68 žáků (30,91%) s tímto výrokem spíše souhlasí. Problém v půjčování sešitů vidí pouze 20 žáků, kdy 12 (5,45%) s tvrzením spíše nesouhlasí a 8 jich (3,64%) nesouhlasí rozhodně.

Položka č. 35: Když potřebuji, tak mi spolužáci poradí.

Většina žáků rozhodně s výrokem souhlasí. Odpovědělo tak 115 osob (52,27%). S tímto také spíše souhlasí 86 žáků (39,09%). Celkem 17 osob (7,73%) s většinou spíše nesouhlasí a volilo možnost „3“ a pouze 2 respondenti (0,91%) na škále zvolili hodnotu „4“, tedy rozhodně nesouhlasím.

Položka č. 27: Ve škole mám spolužáka, kterému se můžu se vším svěřit.

Většina dotazovaných má ve škole spolužáka, kterému se může se vším svěřit. S tvrzením rozhodně souhlasilo 130 žáků (59,09%) a spíše souhlasilo 59 osob (26,82%). Zbylých 14,09% respondentů se vyjádřilo negativně, přičemž 22 z nich (10%) spíše s tvrzením nesouhlasilo a 9 rozhodně nesouhlasilo (4,09%).

Položka č. 25: Rodiče nechodí na třídní schůzky.

Rodiče žáků ve většině případů na třídní schůzky rozhodně chodí. Takhle se k tvrzení vyjádřilo 125 respondentů (56,82%). Hodnotu „2“ na škále zaškrtnulo 47 dotázaných (21,36%), čímž se vyjádřili, že jejich rodiče na třídní schůzky spíše chodí. Celkem 24 žáků (10,91%) uvedlo, že jejich rodiče na třídní schůzky rozhodně nechodí a stejný počet osob, tj. 24 (10,91%) uvedlo, že spíše nechodí.

Položka č. 24: Rodiče se často ptají na mé výsledky ve škole.

Podle výsledků můžeme konstatovat, že rodiče žáků se často ptají na jejich výsledky ve škole. S tímto tvrzením rozhodně souhlasí 96 dotazovaných (43,64%) a spíše souhlasí 79 osob (35,91%). S tímto tvrzením spíše nesouhlasí 32 žáků (14,55%) a 13 osob (5,91%) uvedlo, že rodiče se rozhodně na jejich výsledky ve škole často neptají.

Položka č. 44: Myslím si, že nás učitelé vedou k samostatnosti.

Žáci se domnívají, že je učitelé vedou k samostatnosti. V dotazníkovém šetření zvolilo variantu „spíše souhlasím“ celkem 117 osob (53,18%). S tvrzením rozhodně souhlasila v pořadí další nejpočetnější skupina, kterou tvořilo 67 osob (30,45%). K výroku zaujalo spíše záporný postoj 33 žáků (15%) a 3 žáci (1,36%) si myslí, že je učitelé rozhodně k samostatnosti nevedou.

Položka č. 33: Bojím se některých učitelů.

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že se žáci učitelů nebojí. Jednalo se o negovanou položku, se kterou rozhodně nesouhlasilo 89 (40,45%) osob a spíše nesouhlasilo 80 dotázaných (36,36%). Rozhodně se některých učitelů bojí 12 žáků (5,45%) a 39 jich (17,73%) s tvrzením spíše souhlasilo.

Položka č. 37: U učitelů můžu hledat pomoc při řešení problémů spojených s učením.

Nejvíce žáků, tj. 107 (48,64%) si spíše myslí, že může hledat u učitelů pomoc při řešení problémů spojených s učením. Další nejpočetnější skupinu tvoří 72 žáků (32,73%), kteří s tvrzením rozhodně souhlasili. S výrokem spíše nesouhlasí 37 osob (16,82%) a rozhodně nesouhlasí 4 respondenti (1,82%).

Položka č. 43: Ve vyučování se můžu zapojit do diskuse.

Žáci se mohou ve vyučování zapojit do diskuse. S tvrzením spíše souhlasí největší počet osob, tj. 105 (47,73%). Celkem 67 žáků (30,45%) se domnívá, že se ve vyučování zapojit do diskuse rozhodně může. Proti tomuto tvrzení se vyslovilo celkem 21,81% respondentů.

S výrokem spíše nesouhlasí 47 osob (21,36%) a pouze jeden respondent (0,45%) má pocit, že se do diskuse rozhodně zapojit nemůže.

Položka č. 40: Ve škole se snažím podávat co nejlepší výkony.

Žáci se snaží ve škole podávat co nejlepší výkony. Rozhodně co nejlepší výkony se snaží podat v souhrnu 69 žáků (31,36%). Dalších 91 žáků se ve škole spíše snaží podávat co nejlepší výkony. K podávání co nejlepších výkonů se spíše záporně staví 58 žáků (26,36%) a pouze 2 žáci (0,91%) mají rozhodně záporný postoj.

Položka č. 29: Se spolužáky se navzájem uznáváme.

Spolužáci se navzájem spíše uznávají. Takto se vyjádřilo 115 žáků (52,27%). Dalších 57 (25,91%) s touto položkou rozhodně souhlasí. Záporně se k tvrzení postavilo 21,82% dotázaných, kdy 40 osob (18,18%) spíše nesouhlasí a 8 dalších (3,64%) rozhodně nesouhlasí.

Položka č. 45: Ve škole mám možnost ukázat, co umím.

Žáci se převážně domnívají, že mají možnost ve škole ukázat, co umí. Největší počet žáků, tj. 104 dotazovaných (47,27%) s tvrzením spíše souhlasí. Rozhodný souhlas uvedlo 60 osob (27,27%). Pouze 3 žáci (1,36%) si myslí, že rozhodně tuhle možnost nemají a zbývajících 53 respondentů (24,09%) se domnívá, že tuhle možnost spíše nemá.

Položka č. 47: Suplování je nám dostatečně dopředu oznámeno.

Respondenti tvrdí, že suplování je jim dostatečně dopředu oznámeno. Celkem 83 žáků (37,73%) spíše souhlasí, že je jim suplování oznámeno dostatečně dopředu. Dalších 76 osob (34,55%) s tímto rozhodně souhlasí. Záporně se vyjádřilo 27,73% respondentů, kteří celkem v 35 případech (15,91%) s položkou spíše nesouhlasili. Zbývajících 26 osob (11,82%) s výrokem rozhodně nesouhlasilo.

Položka č. 48: Za nedodržení školního řádu jsou žáci přiměřeně trestáni.

Podle názoru dotazovaných jsou za nedodržování školního řádu žáci přiměřeně trestáni. Největší počet dotázaných, tj. 130 (59,09%) s tvrzením spíše souhlasí. Dalších 42 (19,09%) osob souhlasí rozhodně. Celkem 36 žáků (16,36%) si spíše nemyslí, že jsou žáci za nedodržení školního řádu přiměřeně trestáni. Rozhodně s tímto výrokem nesouhlasí 12 respondentů (5,45%).

Položka č. 49: Všichni učitelé nám říkají, co od nás očekávají.

Učitelé žákům říkají, co od nich očekávají. S položkou spíše souhlasí nadpoloviční většina, tj. 116 žáků (52,73%). V pořadí druhá nejpočetnější skupina, kterou tvoří 54 žáků, s tímto

výrokem spíše nesouhlasí (24,55%). Celkem 41 žáků (18,64%) zvolilo možnost „rozhodně souhlasím“. Ve výsledném součtu máme pouze 9 žáků (4,09%), kteří si rozhodně nemyslí, že by jim všichni učitelé říkali, co od nich očekávají.

Položka č. 36: Učitelé mi pomáhají při řešení problémů.

Učitelé žákům při řešení jejich problémů spíše pomáhají. V součtu 35 osob zvolilo možnost „1“, tedy „rozhodně souhlasím“. Většina žáků, tj. 117 respondentů (53,18%) s výrokem spíše souhlasila. Z výsledků výzkumu vyplynulo celkem 30,91% záporných odpovědí, kdy 61 osob (27,73%) uvedlo, že učitelé jim při řešení problémů spíše nepomáhají a 7 osob (3,18%) označilo variantu, že učitelé jim při řešení problémů rozhodně nepomáhají.

Položka č. 32: Myslím si, že nás učitelé respektují.

Žáci se domnívají, že je učitelé spíše respektují. V dotazníkovém šetření takhle odpověděla většina respondentů, tj. 124 osob (56,36%). S touto položkou rozhodně souhlasilo 34 žáků (15,45%). Záporně se vyjádřilo celkem 62 žáků, z nichž 48 osob (21,82%) spíše s tvrzením nesouhlasilo a 14 rozhodně nesouhlasilo (6,36%).

Položka č. 30: Před spolužáky mohu přiznat každou svoji chybu.

Na položku č. 30 jsme nedostali zcela jednoznačnou odpověď. Většina respondentů (57,73%) ohodnotila položku kladně. Respondenti ve 41 případech (18,64%) s tvrzením rozhodně souhlasili a nejvíce odpovědí, tj. 86 (39,09%) jsme získali u varianty „spíše souhlasím“. Před spolužáky rozhodně nemůže přiznat každou svoji chybu 21 žáků (9,55%). Celkem 72 osob (32,73%) zvolilo variantu „spíše nesouhlasím“.

Položka č. 39: V hodinách se hodně naučím.

Většina žáků s tvrzením spíše souhlasí. Vyjádřilo se tak celkem 111 osob (50,45%). S tvrzením rozhodně souhlasí 20 žáků (9,09%). Záporný postoj má celkem 40,46% respondentů, kdy 81 žáků (36,82%) s položkou spíše nesouhlasí a 8 jich (3,64%) rozhodně nesouhlasí. Položku jsme zařadili do sociální oblasti, jelikož si pod ní můžeme představit, jak znalosti, tak sociální dovednosti, které vznikají při interpersonálních vztazích.

Položka č. 28: Na všechny spolužáky se mohu spolehnout.

K položce č. 28 se respondenti nevyjádřili jednoznačně. Nejméně z nich, tj. 20 (9,09%) s tvrzením rozhodně souhlasilo a 84 (38,18%) spíše souhlasilo. Podle výsledků se na spo-

lužáky nemůže rozhodně spolehnout 28 osob (12,73%) a nejvíce osob volilo variantu „spíše nesouhlasím“, tj. 88 dotázaných (40%).

Položka č. 41: Učitelé oceňují jen mé znalosti, ale ne moji snahu.

Poměrně vyrovnaně dopadlo hodnocení položky č. 41. Záporně hodnotili žáci celkem v 52,73%. V součtu 85 žáků s negovanou položkou spíše souhlasí (38,64%) a 31 žáků rozhodně souhlasí (14,09%). Druhou nejpočetněji zastoupenou skupinou bylo 80 osob (36,36%), které s tvrzením spíše nesouhlasily a 24 osob (10,91%), které rozhodně nesouhlasily.

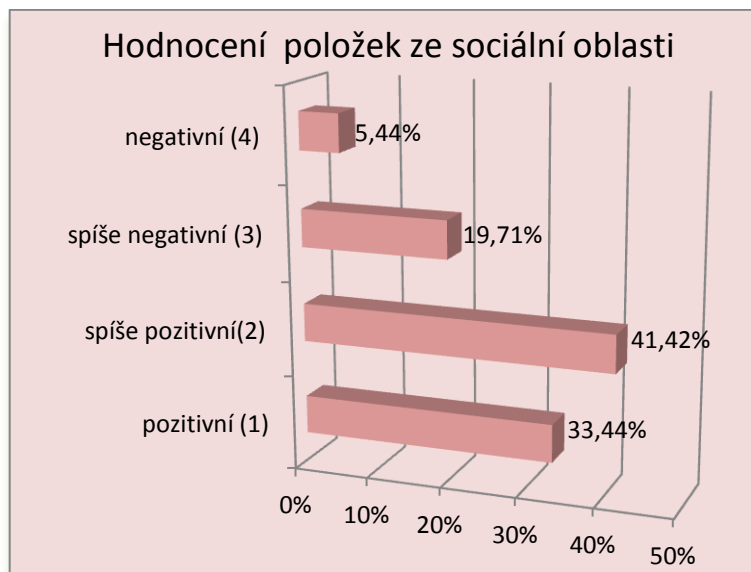
Položka č. 38: U učitelů můžu hledat pomoc při řešení osobních problémů.

Žáci se nevyslovili zcela jednoznačně k položce č. 38. Obecně lze říci, že většina žáků (55,91%) se vyjádřilo k tvrzení záporně. Celkem 47 respondentů (21,36%) s tvrzením rozhodně nesouhlasí a pouze 13 jich rozhodně souhlasí (5,91%). Nejvíce žáků, tj. 84 (38,18%) s položkou spíše souhlasili. Další nejpočetnější skupinou bylo 76 osob (34,55%), které volili možnost „spíše nesouhlasím“.

Shrnutí vedlejší výzkumné otázky 3: Jak hodnotí žáci sociální charakteristiky školy?

Hodnocení položek	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
pozitivní (1)	1839	33,44
spíše pozitivní (2)	2278	41,42
spíše negativní (3)	1084	19,71
negativní (4)	299	5,44
celkem	5500	100

Tab. 12: Četnosti odpovědí - sociální oblast

Graf 6: *Relativní četnosti odpovědí - sociální oblast*

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že žáci hodnotí sociální charakteristiky školy spíše pozitivně. Nejčastěji volenou hodnotu „1“ a nejlepší průměrné hodnocení získaly položky č. 26, 31 a 46, čímž vyvrátili tvrzení, že se bojí některých spolužáků, a že si jejich rodiče neváží učitelů na škole. Žáci se také téměř shodli na tom, že mají ve škole možnost objevovat nové informace, které mohou mít jak podtext znalostní či sociální.

Záporně se vyjádřili respondenti v součtu u 25,15% odpovědí. Nejhoršího průměrného hodnocení dostaly položky č. 28, 38 a 41, kdy nejčastěji volenou hodnotou na škále byla „3“. Podle výsledků šetření nemohou žáci hledat u učitelů pomoc při řešení osobních problémů a učitelé neocceňují jejich vynaloženou snahu. Žáci také kritizovali skutečnost, že se nemohou spolehnout na spolužáky.

7.1.4 Vedlejší výzkumná otázka 4: Jak hodnotí žáci kulturní charakteristiky školy?

Kulturní charakteristiky školy hodnotili žáci u položek č. 22, 23, 50, 51 a 52. Zaměřili jsme se na školní akce, které škola pořádá. Zajímali nás názor žáků na jejich konání. Respondenti se dále vyjadřovali, zda jsou hrdí na své školní úspěchy a obecně na školu, kterou navštěvují.

Položka	Průměrná hodnota	Medián	Modus	Směrodatná odchylka
52	1,55	1	1	0,8
50	1,78	2	1	0,82
51	2,01	2	2	0,93
23	2,5	3	3	0,93
22	2,63	3	3	0,8

Tab. 13: Položky seřazené dle průměru – kulturní oblast

V tabulce č. 13 sledujeme položky kulturní oblasti, které jsou seřazené podle průměru. Součástí tabulky jsou ke každé položce vypočtené statistické údaje - medián, modus a směrodatná odchylka.

V následné analýze si vyhodnotíme položky z hlediska četnosti odpovědí u každé jednotlivé otázky.

Položka č. 52: Myslím si, že naše škola má ve srovnání s ostatními školami dobré jméno.

Většina žáků si myslí, že škola, kterou navštěvují, má ve srovnání s ostatními školami dobré jméno. Tuhle odpověď jsme získali celkem od 134 osob (60,91%). S nadpoloviční většinou také spíše souhlasí druhá největší část osob, tedy 61 respondentů (27,73%). Pouze 11,36% žáků se vyjádřilo záporně, kdy 16 z nich (7,27%) s tvrzením spíše nesouhlasí a 9 dalších (4,09%) rozhodně nesouhlasí.

Položka č. 50: Jsem rád/ráda, že chodím do této školy.

Většina respondentů je ráda, že chodí do této školy. Kladně odpovědělo 82,28% žáků, kdy 96 osob (43,64%) s tímto výrokiem rozhodně souhlasí a 85 (38,64%) spíše souhlasí. Celkem 31 žáků (14,09%) zaujalo spíše negativní postoj vůči tomuto tvrzení. Zcela negativně se vyjádřilo pouze 8 osob (3,64%), které rozhodně nejsou rády, že školu navštěvují.

Položka č. 51: Myslím si, že akce školy jsou důležitou součástí jejího života.

Největší část žáků spíše souhlasí s tvrzením, že akce školy jsou důležitou součástí jejího života. V dotazníkovém šetření tak odpovědělo 94 osob (42,73%). Druhou nejpočetnější skupinu tvoří 72 respondentů (32,73%), kteří se domnívají, že akce školy jsou rozhodně důležité. S výrokem spíše nesouhlasí 33 žáků (15%) a celkem 21 osob (9,55%) se rozhodně nedomnívá, že akce školy jsou pro její život důležité.

Položka č. 23: Jsem pyšný na své školní úspěchy.

Poměrně vyrovnané jsou kladné a záporné odpovědi u položky č. 23. Celkem 51,82% ohodnotilo položku záporně, kdy 32 žáků (14,55%) zvolilo možnost „rozhodně nesouhlasím“. Nejčastěji respondenti volili variantu „spíše nesouhlasím“, a to celkem 82krát (37,27%). Rozhodně hrdých na své školní úspěchy je 36 žáků (16,36%) a spíše hrdých 70 (31,82%).

Položka č. 22: Zapojuji se do různých akcí školy.

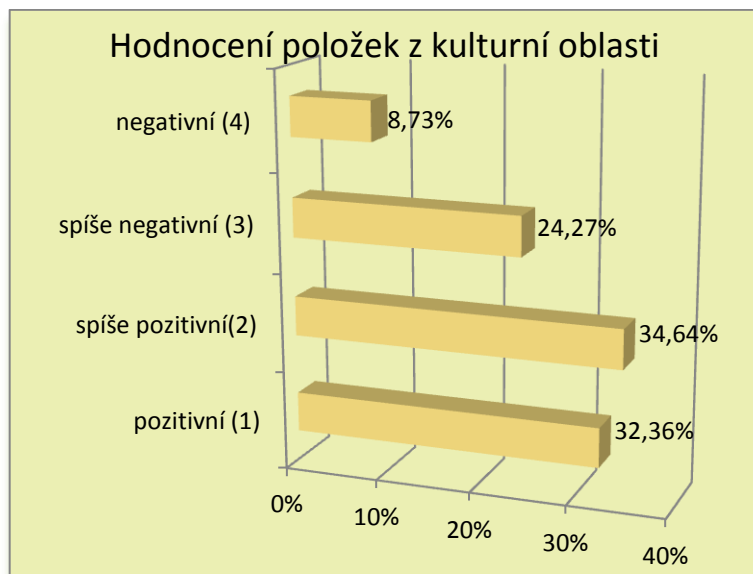
Žáci se do školních akcí, které škola pořádá, spíše nezapojují. Odpověděla tak největší skupina respondentů, celkem 105 žáků (47,73%). Dalších 26 dotazovaných (11,82%) se do těchto akcí rozhodně nezapojuje. Kladný postoj vůči školním akcím zaujímá celkem 40,45% žáků, kdy 71 (32,27%) se do akcí spíše zapojuje a 18 respondentů (8,18%) se zapojuje zcela rozhodně.

Shrnutí vedlejší výzkumné otázky 4: Jak hodnotí žáci kulturní charakteristiky školy?

Hodnocení položek	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
pozitivní (1)	356	32,36
spíše pozitivní (2)	381	34,64
spíše negativní (3)	267	24,27
negativní (4)	96	8,73
celkem	1100	100

Tab. 14: Četnosti odpovědí - kulturní oblast

....

Graf 7: Relativní četnosti odpovědí – kulturní oblast

Hodnocení položek, které jsou zaměřeny na kulturní oblast, dopadlo kladně. Nejlépe dopadlo hodnocení položky č. 52, kdy nejčastěji volená hodnota byla „1“. Žáci si myslí, že jejich škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno. Z výsledků šetření také vyplynulo, že respondenti jsou rádi, že chodí do této školy.

Záporné hodnocení jsme sledovali celkem u 363 odpovědí (33%). Z otázek, které se věnovaly kulturní oblasti, se respondenti vyjádřili záporně k položce č. 22, kdy nejčastěji označili možnost „3“. Z výsledků tedy vyplynulo, že se většina žáků se do školních akcí spíše nezapojuje.

7.2 Výzkumný problém: Liší se hodnocení klimatu školy z pohledu žáků mezi chlapci a dívkami?

Hypotéza: Průměrné hodnocení klimatu školy z hlediska žáků se neliší mezi chlapci a dívkami.

H_A : Průměrné hodnocení klimatu školy z hlediska žáků se liší mezi chlapci a dívkami.

H_0 : Průměrné hodnocení klimatu školy z hlediska žáků se neliší mezi chlapci a dívkami.

Pro výpočet jsme využili test nezávislosti chí- kvadrát pro čtyřpolní tabulku. Nejprve jsme si přizpůsobili původní data tak, aby bylo možné využít tento jednoduchý test. Respondenty jsme tedy rozdělili nejprve dle pohlaví do dvou skupin a následně vytvořili dvě skupiny podle jejich výsledného průměrného hodnocení.

Hodnocení klimatu	Pozitivní (průměr 1-2,49)	Negativní (průměr 2,5 -4)	celkem
dívky	121	9	130
chlapci	86	4	90
celkem	207	13	220

Tab. 15: *Pozorované četnosti*

Kritická hodnota:

Závěr: Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota je menší než hodnota kritická, proto tedy přijímáme nulovou hypotézu a odmítáme hypotézu alternativní. Průměrné hodnocení klimatu školy z hlediska žáků se neliší mezi chlapci a dívkami.

8 SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI

Cílem praktické části bakalářské práce bylo diagnostikovat klima vybrané střední školy z pohledu žáků. Za cíl jsme si kladli vymežit pozitiva a nedostatky, na které žáci upozorní a porovnat vnímání klimatu školy žáky z hlediska jejich pohlaví. Pro účely práce jsme zvolili kvantitativní výzkum, který jsme provedli prostřednictvím metody dotazníku. K tomuto účelu jsme využili již vytvořený kvazistandardizovaný dotazník Klima školy. Dotazníkového šetření se zúčastnili žáci čtyřletého gymnázia 1.-4. ročníku. Celkové klima školy zhodnotili žáci spíše pozitivně, přičemž průměrné hodnocení klimatu školy z hlediska žáků se neliší mezi chlapci a dívkami. Výsledek je dle našeho názoru velmi uspokojivý a považujeme ho za zásadní, jelikož jednotlivé položky se zaměřily na důležité faktory, které na klima školy působí. Lze tedy obecně říct, že žáci klima školy hodnotí příznivě.

Nejlépe dopadlo hodnocení položek sociální oblasti. Žáci vyvrátili tvrzení, že se bojí některých spolužáků, a že si jejich rodiče neváží učitelů na škole. Respondenti se téměř shodli na skutečnosti, že mají ve škole možnost objevovat nové informace, které mohou mít jak podtext znalostní či sociální.

Druhou nejlépe hodnocenou oblastí byla oblast kulturní. Respondenti se vyjadřovali spíše pozitivně. Z výsledků výzkumného šetření vyplynulo, že dotazovaní jsou rádi, že chodí do této školy. Zároveň se žáci domnívají, že jejich škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno, což považujeme za velmi pozitivní skutečnosti, které mají vliv na kvalitní klima školy. Záporně hodnotíme fakt, že se žáci příliš nezapojují do kulturních akcí, které škola pořádá.

Materiální oblast ohodnotili respondenti také kladně. Pozitivně ohodnotili budovu školy a její prostory, které na žáky nepůsobí stísněně a dobře se v nich orientují. Položky zaměřené na materiální vybavení byly převážně hodnoceny kladně, avšak kriticky dopadlo hodnocení školní tělocvičny. Respondenti nám však záhy vysvětlují, že tenhle nedostatek je jim kompenzován návštěvou jiných sportovišť ve městě. Z této skutečnosti vyplývá, že žáci oceňují tuto snahu ze strany vedení školy.

Personální oblast, která zaujala dle průměrného hodnocení čtvrté místo, byla také respondenty ohodnocena kladně. Žáci hodnotili kvality učitelů pozitivně, když vyzdvihli jejich angažovanost při přípravě školních projektů a přípravě žáků na soutěže. Většina dotazovaných se domnívá, že všichni učitelé mají přehled o tom, co vyučují. Učitelé mají velké možnosti klima třídy ovlivnit. Žáci se domnívají, že učitelé nemají pochopení pro jejich

problémy a myslí si, že učitelé učí jednotvárně a nadržují některým spolužákům. Tyto nespokojivé výsledky ovlivňují zajisté negativně klima třídy, potažmo klima školy.

Všechny výše zmíněné oblasti jsou na sobě závislé a vzájemně na sebe působí. Dle našeho názoru se rodiče a žáci čím dál častěji zajímají o celkovou kulturu, která je pro každou jednotlivou školu typická. Žák je v současné době v roli klienta, který si školu vybírá. Pro školu, která chce na současném trhu uspět, je důležité, aby aktéři pozitivně působili na faktory, jež klima školy ovlivňují.

ZÁVĚR

V každé škole sehrává klima zcela zásadní roli. To jaké pozorujeme třídní klima, je jistě odrazem schopností a dovedností učitele. Celkové klima školy je pak výsledkem jednotlivých třídních klimat. Pouze ta škola, která se může pochlubit kvalitním zdravým klimatem, je kvalitní dobrou školou. Na vliv klimatu nemá vliv pouze chování učitele k žákům, ale také vzájemné chování učitelů mezi sebou, mezi učiteli a vedením, mezi žáky samotnými a komunikace školy s rodiči žáků. Ve škole, kde panuje pozitivní klima, se žák dobře cítí, ctí sociální hodnoty a je schopen dodržovat určitý pracovní řád. Práce, která je zde odváděna, je efektivní a přínosná, jelikož aktéři nemusí vyvíjet reakce na negativní podněty.

V teoretické části jsme shrnuli základní poznatky z oblasti školního klimatu, které jsme dále využili v praktické části, kdy našim cílem bylo diagnostikovat klima vybrané střední školy z pohledu žáků. Výsledky práce nám potvrdili skutečnost, že se jedná o kvalitní školu, která má v okolí dobré jméno. Žáci zhodnotili klima převážně spíše pozitivně. Velmi příjemným sdělením pro školu by měly být výsledky, které z dotazníkového šetření vyplynuly. Žáci se vyjádřili, že tuhle školu rádi navštěvují a myslí si, že jejich škola má v porovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno. Negativně žáci ohodnotili místní tělocvičnu, avšak na druhou stranu jsou si vědomi, že tenhle nedostatek je jim zcela kompenzován. Hypotéza, kterou jsme si v práci stanovili, se nám potvrdila. Můžeme tedy říct, že průměrné hodnocení klimatu školy z hlediska žáků se neliší mezi chlapci a dívkami.

Práce by mohla být z praktického hlediska dále využita při hlubších sondách, kdy by se vedení školy mohlo zaměřit na výsledky, které jsme získali především v oblasti sociální a personální. Jedná se konkrétně o kvality učitelů, které sice žáci ohodnotili převážně kladně, avšak i přes tuto skutečnost by mohly být podnětem k dalšímu rozvoji schopností a dovedností pedagogů.

Z pohledu žáků se škola může pochlubit pozitivním klimatem. Na jeho udržitelnosti a rozvoji by však měla nadále pracovat. České školství prochází řadou změn, kterým se musí školy snažit co nejlépe a nejefektivněji přizpůsobit. Jedním z cílů školy je žáky také vychovávat. Žák si odnáší do dalších životních etap sociální zkušenosti, kterými ve škole projde. Kvalitní klima školy je tedy nejen velkým přínosem pro budoucí život každého jednotlivého žáka či absolventa, ale také pro školu samotnou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Cesta ke kvalitě, 2009. NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. [online]. 2009 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/uploads/DVD/html/335.html?mod=third>
- [2] ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ, 2001. *Psychologie pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Portál, 655 s. ISBN 80-717-8463-X.
- [3] ČAPEK, Robert, 2010. *Třídní klima a školní klima*. Vyd. 1. Praha: Grada, 325 s. ISBN 978-80-247-2742-4.
- [4] FEND, Helmut, 1988 cit. podle GRECMANOVÁ, Helena, 2008. *Klima školy*. Vyd. 1. Olomouc: Hanex, 209 s. ISBN 978-80-7409-010-3.
- [5] FREITAG, Marcus, 1998 cit. podle KAŠPÁRKOVÁ, Jana. *Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu: konstrukce a aplikace v praxi*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 192 s. ISBN 978-80-244-1852-0.
- [6] GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- [71] GRECMANOVÁ, Helena, 2003. *Psychosociální klima školy* [online]. Editor Stanislav Ježek. Brno: [Masarykova univerzita], 151 s. [cit. 2014-03-12]. ISBN 80-866-3313-6. Dostupné z: <http://klima.pedagogika.cz/skola/sborniky.html>
- [8] GRECMANOVÁ, Helena, 2008. *Klima školy*. Vyd. 1. Olomouc: Hanex, 209 s. ISBN 978-80-7409-010-3.
- [9] GRECMANOVÁ, Helena, Miroslav DOPITA, Jana POLÁCHOVÁ VAŠTÁTKOVÁ a Jitka SKOPALOVÁ, 2012. *Klima školy: Soubor dotazníků pro učitele, žáky a rodiče* [online] 2012 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/14_Klima_skoly.pdf
- [10] HENDL, Jan, 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.
- [21] HENDL, Jan, 2008. *Kvalitativní výzkum v pedagogice* [online]. [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://www.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/kvalvyzkpedhendl.pdf>
- [12] CHAVÉZ, Rudolfo, 1984 cit. podle LAŠEK, Jan, 2001. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001, 161 s. ISBN 80-7041-088-4.
-

- [13] CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [14] JEŽEK, Stanislav, ed., 2004. *Psychosociální klima školy* [online]. Brno: MSD, 165 s.[cit. 2014-03-13]. ISBN 80-866-3329-2.
- [15] KAŠPÁRKOVÁ, Jana, 2007. *Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu: konstrukce a aplikace v praxi*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 192 s. ISBN 978-80-244-1852-0.
- [16] KOZEL, Roman, 2006. *Moderní marketingový výzkum: nové trendy, kvantitativní a kvalitativní metody a techniky, průběh a organizace, aplikace v praxi, přínosy a možnosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 277 s. ISBN 80-247-0966-X.
- [17] KUTNOHORSKÁ, Jana, 2009. *Výzkum v ošetrovatelství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 175 s. ISBN 978-80-247-2713-4.
- [18] LAŠEK, Jan, 2001. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001, 161 s. ISBN 80-7041-088-4.
- [19] MAREŠ, J.; KŘIVOHLAVÝ, J., 1990. *Sociální a pedagogická komunikace ve škole*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. ISBN 80-04-21854-7.
- [30] MAREŠ, Jiří, 2005. *Psychosociální klima školy* [online]. Editor Stanislav Ježek. Brno: MSD, 158 s.[cit. 2014-03-13]. ISBN 80-866-3345-4. Dostupné z: http://www.klima.pedagogika.cz/skola/doc/05_3.pdf
- [21] MAREŠ, Jan a Martin CHVÁL, 2012. Zjišťujeme klima ve škole - nabídka evaluačních nástrojů. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/uploads/AE/publikace/priloha5.pdf>
- [22] NÁPRAVNÍKOVÁ, Jana, 2013. *Kvalitativní výzkum strategií navazování vztahů a odmítání druhých u dětí předškolního věku v mateřské škole*. České Budějovice. Dostupné z: http://www.theses.cz/id/undtjt/Bakalsk_prce_Jana_Npravnikov_3MSk.pdf. Baka-lářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Mgr. Jan Vaněk.
- [23] OBDRŽÁLEK, Zdeněk, 1996 cit. podle KAŠPÁRKOVÁ, Jana, 2007. *Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu: konstrukce a aplikace v praxi*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 192 s. ISBN 978-80-244-1852-0.
-

- [24] OSWALD, Friedrich et al, 1989. *Schulklima: die Wirkungen der persönlichen Beziehungen in der Schule*. 1. Aufl. Wien: WUV - Universitätsverlag. 252 s. ISBN 3-85114-040-0.
- [45] OSWALD, Friedrich, 1989 cit. podle GRECMANOVÁ, Helena, 2004. Metodický portál RVP. [online] 11.11.2004 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/124/VLIV-PROSTREDI-SKOLY-NA-JEJI-KLIMA.html/>
- [26] PETLÁK, Erich, 2006. *Klíma školy a klíma triedy*. Bratislava: Iris, 119 s. ISBN 80-89018-97-1.
- [27] PRŮCHA, Jan, 1988 cit. podle KAŠPÁRKOVÁ, Jana, 2007. *Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu: konstrukce a aplikace v praxi*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 192 s. ISBN 978-80-244-1852-0.
- [28] PRŮCHA, Jan, 1988 cit. podle LAŠEK, Jan, 2001. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 161 s. ISBN 80-7041-088-4.
- [29] STARÝ, Karel, 2008. *Pedagogika ve škole*. Vyd. 1. Praha: Portál, 151 s. ISBN 978-80-7367-511-0.
- [30] VAN DER SIJDE, Peter, 1988 cit. podle KAŠPÁRKOVÁ, Jana, 2007. *Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu: konstrukce a aplikace v praxi*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 192 s. ISBN 978-80-244-1852-0.
- [31] VAŠTÁTKOVÁ, Jana, 2008 cit. podle ČAPEK, Robert, 2010. *Třídní klima a školní klima*. Vyd. 1. Praha: Grada, 325 s. ISBN 978-80-247-2742-4.
-

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: <i>Struktura žáků dle navštěvovaného ročníku</i>	33
Graf 2: <i>Struktura žáků dle pohlaví</i>	34
Graf 3: <i>Celkové hodnocení klimatu školy</i>	34
Graf 4: <i>Relativní četnosti odpovědí - materiální oblast</i>	39
Graf 5: <i>Relativní četnosti odpovědí - personální oblast</i>	42
Graf 6: <i>Relativní četnosti odpovědí - sociální oblast</i>	50
Graf 7: <i>Relativní četnosti odpovědí – kulturní oblast</i>	53

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: <i>Přednosti a nevýhody kvantitativního výzkumu dle Hendla (2005, s. 49)</i>	29
Tab. 2: <i>Četnosti žáků dle navštěvovaného ročníku</i>	33
Tab. 3: <i>Četnosti žáků dle pohlaví</i>	33
Tab. 4: <i>Četnosti volených odpovědí</i>	34
Tab. 5: <i>Celkové statistické hodnoty</i>	35
Tab. 6: <i>Statistické údaje jednotlivých oblastí</i>	35
Tab. 7: <i>Položky seřazené dle průměru – materiální oblast</i>	36
Tab. 8: <i>Četnosti odpovědí - materiální oblast</i>	39
Tab. 9: <i>Položky seřazené dle průměru – personální oblast</i>	40
Tab. 10: <i>Četnosti odpovědí - personální oblast</i>	42
Tab. 11: <i>Položky seřazené dle průměru – sociální oblast</i>	44
Tab. 12: <i>Četnosti odpovědí - sociální oblast</i>	49
Tab. 13: <i>Položky seřazené dle průměru – kulturní oblast</i>	51
Tab. 14: <i>Četnosti odpovědí - kulturní oblast</i>	52
Tab. 15: <i>Pozorované četnosti</i>	54

SEZNAM PŘÍLOH

P1 Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK KLIMA ŠKOLY

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně Fakulta humanitních studií

DOTAZNÍK PRO ŽÁKY – KLIMA ŠKOLY

Vážení žáci,

dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který hodnotí klima na Vaší škole.

U každé otázky prosím s rozvahou zakroužkujte odpověď, která nejvíce koresponduje s Vaším názorem.

Děkuji Vám za čas strávený vyplněním dotazníku.

Ing. Vendula Kovářová, absolventka Masarykova gymnázia ve Vsetíně

Tvrzení	Rozhodně souhlasím	Sjíte souhlasím	Sjíte nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
1) Budova školy je v dobrém stavu.	1	2	3	4
2) V prostorách školy se špatně orientuji.	4	3	2	1
3) Líbí se mi výzdoba školy.	1	2	3	4
4) Prostory školy na mě působí stísněně.	4	3	2	1
5) Okolí školy se mi zdá upravené.	1	2	3	4
6) Ve škole je vždy uklizeno.	1	2	3	4
7) Nevyhovuje mi prostor k ukládání vlastních věcí ve škole.	4	3	2	1
8) Stav hygienických zařízení (WC, sprchy, umývárny, ...) je vyhovující.	1	2	3	4
9) Jsem spokojen s nábytkem naší školy (s lavicemi, židlemi, ...).	1	2	3	4
10) Ve škole využívám při vyučování mnoho pomůcek (např. počítače, ...).	1	2	3	4
11) Jsem spokojen s vybavením naší tělocvičny.	1	2	3	4
12) Jídlo ve školní jídelně mi vždy chutná.	1	2	3	4
13) Všichni učitelé mají pochopení pro moje problémy.	1	2	3	4
14) Myslím si, že učitelé nadržují některým spolužákům.	4	3	2	1
15) Učitelé dodržují vše, co nám slíbí.	1	2	3	4
16) Někteří učitelé připravují žáky na různé soutěže.	1	2	3	4

Twzení	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
17) Někteří učitelé pro nás připravují školní projekty.	1	2	3	4
18) Učitelé mi špatně vysvětlují učivo.	4	3	2	1
19) Všichni učitelé vyžadují, abychom v hodině spolupracovali.	1	2	3	4
20) Všichni učitelé mají přehled o tom, co učí.	1	2	3	4
21) Při vyučování se vždy nudím.	4	3	2	1
22) Zapojuji se do různých akcí školy.	1	2	3	4
23) Jsem pyšný na své školní úspěchy.	1	2	3	4
24) Rodiče se často ptají na mé výsledky ve škole.	1	2	3	4
25) Rodiče nechodí na třídní schůzky.	4	3	2	1
26) Rodiče si neváží učitelů naší školy.	4	3	2	1
27) Ve škole mám spolužáka, kterému se můžu s čímkoliv svěřit.	1	2	3	4
28) Na všechny spolužáky se můžu spolehnout.	1	2	3	4
29) Se spolužáky se navzájem uznáváme.	1	2	3	4
30) Před spolužáky můžu přiznat každou svoji chybu.	1	2	3	4
31) Mám strach z některých spolužáků.	4	3	2	1
32) Myslím si, že nás učitelé respektují.	1	2	3	4
33) Bojím se některých učitelů.	4	3	2	1
34) Půjčujeme si sešity na dopsání učiva.	1	2	3	4
35) Když potřebuji, tak mi spolužáci poradí.	1	2	3	4
36) Učitelé mi pomáhají při řešení problémů ve škole.	1	2	3	4
37) U učitelů můžu hledat pomoc při řešení problémů spojených s učením.	1	2	3	4
38) U učitelů můžu hledat pomoc při řešení osobních problémů.	1	2	3	4
39) V hodinách se hodně naučím.	1	2	3	4
40) Ve škole se snažím podávat co nejlepší výkony.	1	2	3	4
41) Učitelé oceňují jen mé znalosti, ale ne moji snahu.	4	3	2	1
42) Učitelé učí jednotvárně.	4	3	2	1
43) Ve vyučování se můžu zapojit do diskuse.	1	2	3	4
44) Myslím si, že nás učitelé vedou k samostatnosti.	1	2	3	4

	Tvrzení	Rozhodně souhlasím	Souhlasím	Souhlasím	Rozhodně souhlasím
45)	Ve škole mám možnost ukázat, co umím.	1	2	3	4
46)	Ve škole mám možnost objevovat nové informace.	1	2	3	4
47)	Suplování je nám dostatečně dopředu oznámeno.	1	2	3	4
48)	Ze nedodržení školního řádu jsou žáci přiměřeně trestáni.	1	2	3	4
49)	Všichni učitelé nám říkají, co od nás očekávají.	1	2	3	4
50)	Jsem rád/ráda, že chodím do této školy.	1	2	3	4
51)	Myslím si, že akce školy jsou důležitou součástí jejího života.	1	2	3	4
52)	Myslím si, že naše škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno.	1	2	3	4
53)	Jsi	1) chlapec		2) dívka	
54)	Ročník, který navštěvuješ? _____				

Děkuji za čas, který jsi věnoval/a vyplnění dotazníku.

Chceš-li něco dodat, k tématu dotazníku nebo k uvedeným tvrzením, tak tady je prostor pro tvé sdělení:

.....

.....

.....